

**OBSAH VZDELÁVANIA**  
**PRE 9. ROČNÍK**  
**PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**  
**Variant A**

## Školský vzdelávací program pre 9. ročník ŠZŠ

Rámcový učebný plán pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom slovenským (variant A)

| Vzdelávacia oblasť                           | Predmet                               | ŠVP<br>počet hodín | ŠkVP<br>počet hodín | Spolu |
|----------------------------------------------|---------------------------------------|--------------------|---------------------|-------|
| Jazyk a komunikácia                          | Slovenský jazyk a literatúra          | 5                  |                     | 5     |
|                                              | Rozvíjanie komunikačnej schopnosti    |                    |                     |       |
|                                              | Rozvíjanie grafomotorických zručností |                    |                     |       |
| Matematika a práca s informáciami            | Matematika                            | 4                  | 1                   | 5     |
|                                              | Informatika                           | 1                  |                     | 1     |
| Človek a príroda                             | Vecné učenie                          |                    |                     |       |
|                                              | Fyzika                                | 1                  |                     | 1     |
|                                              | Chémia                                | 1                  |                     | 1     |
|                                              | Biológia                              | 1                  |                     | 1     |
| Človek a spoločnosť                          | Vlastiveda                            |                    |                     |       |
|                                              | Dejepis                               | 1                  |                     | 1     |
|                                              | Geografia                             | 1                  |                     | 1     |
|                                              | Občianska náuka                       | 1                  |                     | 1     |
| Človek a hodnoty                             | Etická výchova                        | 1                  |                     | 1     |
|                                              | Náboženská výchova                    |                    |                     |       |
|                                              | Náboženstvo                           |                    |                     |       |
| Človek a svet práce                          | Pracovné vyučovanie                   | 4                  | 2                   | 6     |
| Umenie a kultúra                             | Hudobná výchova                       | 1                  |                     | 1     |
|                                              | Výtvarná výchova                      | 1                  | 1                   | 2     |
| Zdravie a pohyb                              | Telesná a športová výchova            | 2                  |                     | 2     |
| Spolu povinná časť                           |                                       | 25                 |                     |       |
| Voliteľné hodiny                             |                                       |                    | 4                   |       |
| SPOLU:<br>povinná časť +<br>voliteľné hodiny |                                       |                    |                     | 29    |

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Slovenský jazyk a literatúra                                                          |
| Časový rozsah výučby                   | 5 hodín týždenne, spolu 190 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia                               |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 - primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 9 rokov                                                                               |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Vyučovanie slovenského jazyka a literatúry žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je základom celého vzdelávania a výchovy. Zvládnutie výchovno-vzdelávacích úloh slovenského jazyka a literatúry je predpokladom na splnenie úloh ďalších vyučovacích predmetov. Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry je naučiť žiakov jednoducho a zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, utvoriť u všetkých žiakov návyk správneho hlasného čítania, naučiť ich rozumieť prečítanému textu, z väčšiny žiakov vychovať čitateľov a poslucháčov s kladným vzťahom k literatúre.

Slovenský jazyk a literatúra spája v sebe niekoľko oblastí, ktoré sa navzájom prelínajú a špecifickým spôsobom prispievajú k plneniu cieľov výchovy: rozvíjajú zmyslovú, emocionálnu, vôľovú a rozumovú stránku osobnosti dieťaťa, spoluutvárajú charakter žiaka a spolu s ostatnými predmetmi posilňujú výchovu k vlastenectvu.

V 6. až 9. ročníku jednotlivé oblasti obsahujú:

#### JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

- zvuková rovina jazyka a pravopis
- významová rovina
- tvarová rovina
- skladobná rovina

#### KOMUNIKÁCIA A SLOH

- sloh, komunikácia
- ústny a písomný prejav

#### ČÍTANIE A LITERATÚRA

- technika čítania – čítanie textu, čítanie s porozumením, reprodukcia prečítaného textu, verejná prezentácia textu
- literárna výchova – všeobecné pojmy a základné literárne žánre.

| Predmet                      | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|------------------------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Slovenský jazyk a literatúra | 5                         | 0                          | 5     |

### Ciele:

- docvičovať a utvrdzovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po mäkkých, tvrdých a obojakých spoluhláskach a vo vybraných slovách
- precvičiť si pravopis podstatných a prídavných mien
- upevniť si pravopis slovies, najmä v minulom čase a v rozkazovacom spôsobe
- osvojiť si ústne a písomné vykanie
- učiť sa vyplňať úradné tlačivá
- cvičiť sa v kompozícii a štylizácii
- osvojiť si ústne i písomné formy spoločenského styku

### 1 Jazyková komunikácia

#### Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                               | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Aktivácia poznatkov učiva z 8. Ročníka<br><br>Počet hodín: 11 | Opakovanie abecedy<br>Hlásky a ich rozdelenie<br>Pravopis po mäkkých a tvrdých spoluhláskach<br>Obojaké spoluhlásky<br>Vybrané slová<br>Podstatné mená skloňovanie<br>Prídavné mená skloňovanie<br>Slovesá<br>Číslovky<br>Vety                                               |
| Tvaroslovie<br><br>Počet hodín: 35                            | Určovanie podstatných mien<br>Pravopis p. m. mužského rodu, ženského rodu, stredného rodu<br>Predložky<br>Prídavné mená<br>Stupňovanie prídavných mien<br>Pravopis prídavných mien<br>Zámená – osobné zámená, tykanie, vykanie<br>Slovesný čas<br>Číslovky základné a radové |
| Skladba<br><br>Počet hodín: 15                                | Veta jednoduchá, rozvitá, zložená<br>Veta jednočlenná, dvojčlenná<br>Vetné členy<br>Súvetia                                                                                                                                                                                  |
| Opakovanie a zhrnutie učiva<br>Počet hodín: 15                | Opakovanie učiva                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Spolu: 76 hodín                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                              |

## 2 Komunikácia a sloh

| Tematický celok                              | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                |
|----------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Štylizácia a kompozícia<br>Počet hodín: 2    | Zostavenie jednoduchej osnovy jazykového prejavu. Zostavenie jednoduchej osnovy čítankových textov.                                                                                                                        |
| Rozprávanie<br>Počet hodín: 8                | Ústne alebo písomné rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy, podľa prečítaného textu, podľa série obrázkov.                                                                                                            |
| Opis<br>Počet hodín: 8                       | Opis predmetu, opis obrázka, opis osoby, opis krajiny, opis pracovného postupu.                                                                                                                                            |
| Formy spoločenského styku<br>Počet hodín: 10 | Oslovenie, pozdrav, požiadanie, poďakovanie, ospravedlnenie sa, privítanie návštevy a rozlúčenie sa, požiadanie o informáciu, podanie informácie, telefonický rozhovor, pozdrav, blahoželenie, prejavenie sústrasti, list. |
| Praktické písomnosti<br>Počet hodín: 10      | Podací lístok, poštová poukážka, poštová sprievodka na balík, žiadanka, dotazník, prihláška na pobyt, životopis, oznámenie, pozvánka, objednávka a iné.                                                                    |
| Spolu: 38 hodín                              |                                                                                                                                                                                                                            |

## 3 Čítanie a literatúra

| Tematický celok                      | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Technika čítania<br>Počet hodín: 35  | Výcvik čítania a ústneho vyjadrovania. Upevňovanie čitateľských zručností na primerane náročných náučných a umeleckých textoch, orientácia v prečítanom texte a reprodukovanie jeho obsahu.                                                                          |
| Literárna výchova<br>Počet hodín: 41 | Vzbudzovanie záujmu o mimoškolské čítanie kníh, časopisov, novín, o sledovanie vhodných programov rozhlasu a televízie, podľa miestnych možností aj o návštevy divadelných a filmových predstavení. Vyjadrovanie vlastných citových zážitkov zrozumiteľným spôsobom. |
| Spolu: 76 hodín                      |                                                                                                                                                                                                                                                                      |

### Proces:

Z hľadiska jazykového prejavu si žiaci precvičujú správanie sa v praktických životných situáciách, napríklad na pošte, v reštaurácii, v obchode, na návšteve, u lekára, v cudzom meste, v holičstve a kaderníctve. Učia sa napísať oznam, jednoduchú správu, SMS správu. Ústne i písomne si precvičujú opis predmetu a pracovného postupu, upevňujú formy spoločenského styku. Prečítaný text reprodukovujú podľa otázok učiteľa a podľa osnovy.

Pri výbere ukážok z literárnych diel učiteľ oboznamuje žiakov aj s dielami súčasných mladých autorov.

### **Stratégie vyučovania:**

- výklad
- vysvetľovanie
- skupinová práca
- kolektívna práca
- samostatná práca
- metódy
- motivačné, opakovania a precvičovania

### **Medzipredmetové vzťahy:**

- formou prierezových tém – dejepis, zemepis, matematika, biológia, výtvarná výchova, hudobná výchova, etická výchova, občianska výchova
- prostredníctvom IKT
- internet
- organizovanie súťaží a exkurzií
- 

### **Učebné zdroje:**

Odporúčaná literatúra:

Dobrodružné poviedky a romány: napr. R. Móric: Rozprávky z lesa, Volanie divočiny; D. Defoe: Robinson Crusoe; E. Kästner: Emil a detektívi; Dan Clark: Slepáčia polievka pre dušu; a iných.

Báje, balady, povesti a historická próza: napr. od autorov S. Chalupku, J. Bottu, J. Poliaka, M. J. Husku, M. Ďuričkovej, M. Ferku,, R. Morica, J. Štiavnického a iných.

Náučná literatúra: napr. od autorov M. Labudu, M. Šurinovej, L. Švihrana, J. Galatu, E. Majzlanovej, B. Škárku, I. Čajdu, A. Lanngleya, S. Parkera a iných.

Divadlo, rozhlas, film a televízia v živote človeka:

- oboznámenie žiakov s dramatickými dielami slovenských a zahraničných autorov.
- učebnice
- pracovné listy
- mimočítanková literatúra
- detské časopisy
- detské encyklopédie
- materiálno- technické a didaktické prostriedky

### **Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Matematika                                                                            |
| Časový rozsah výučby                   | 5 hodín týždenne, spolu 190 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia                               |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 - primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 9 rokov                                                                               |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Poňatie vyučovania matematiky žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je v súlade s poňatím vyučovania matematiky žiakov na bežnej základnej škole.

Vyučovanie matematiky sa snaží všetkým žiakom, spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni, poskytnúť adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života a aj budúceho pracovného pomeru.

Matematické vedomosti, zručnosti a návyky sa budujú v súlade s matematickou teóriou na rôznom stupni intuitívneho prístupu podľa individuálnych schopností žiaka, systematicky sa uplatňuje zásada názornosti. Pri opakovaní a upevňovaní učiva sa žiaci učia využívať svoje matematické poznatky pri riešení problémov praxe predovšetkým prostredníctvom riešenia úloh, ktorých námety zodpovedajú skúsenostiam a úrovni poznania žiakov špeciálnej základnej školy i pri riešení rôznych problémov v ostatných vyučovacích predmetoch. Spojeniu vyučovania matematiky s praxou prispieva i to, že sa žiaci naučia používať rôzne pomôcky umožňujúce geometrické konštrukcie.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného a štruktúrovaného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s mentálnym postihnutím.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôbuje individuálnym schopnostiam žiaka.

| Predmet    | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Matematika | 4                         | 1                          | 5     |

## Ciele:

- utvrdiť algoritmus písomného delenia jednociferným deliteľom so zvyškom
- utvrdiť algoritmus písomného delenia dvojciferným deliteľom písomne alebo pomocou kalkulačky
- vedieť využívať spôsoby kontroly správnosti výpočtu súčtu alebo rozdielu
- vedieť vypočítať 1 %, rozlíšiť, pomenovať a vypočítať základ, počet percent a hodnotu príslušnú k počtu percent
- pochopiť význam pojmu objem
- poznať používané jednotky objemu a vedieť ich navzájom premieňať
- osvojiť si postup výpočtu objemu kvádra a kocky
- poznať sieť kvádra a kocky, rozvíjať priestorovú predstavivosť žiakov
- naučiť žiakov získané vedomosti aplikovať v praxi

## Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                                                                    | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <u>(ARITMETIKA)</u><br><br>Počet hodín: 74                                                         | Opakovanie učiva z 8.ročníka<br>Písomné násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 10 000<br>Písomné násobenie prirodzených čísel číslami 1-99<br>Písomné delenie prirodzených čísel číslami 2 až 9<br>Písomne delenie prirodzených čísel jednocifernými a dvojcifernými deliteľmi aj pomocou kalkulačky<br>Zlomky<br>Desatinné čísla, sčítanie a odčítanie desatinných čísel, násobenie a delenie desatinných čísel |
| Percento, promile<br><br>Počet hodín: 28                                                           | Pojem percento, čítanie a písanie percent<br>Pojem celok, základ 100%<br>Výpočet percentovej časti celku, počtu percent aj s využitím kalkulačky<br>Riešenie jednoduchých slovných úloh z praxe                                                                                                                                                                                                                             |
| Istina, úrok, úroková miera<br><br>Počet hodín: 8                                                  | Istina, úrok, úroková miera, daň z úroku                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Osobný – bežný účet<br><br>Počet hodín: 4                                                          | Osobný účet, bežný účet, jeho význam a použitie, platobná karta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Prehĺbenie poznatkov z matematiky so zameraním na prax a profesionálnu prípravu<br>Počet hodín: 38 | Riešenie slovných úloh a príkladov z praxe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

|                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <u>(GEOMETRIA)</u><br>Opakovanie a prehĺbenie učiva z 8. Ročníka<br><br>Počet hodín: 26 | - potreby a pomôcky na geometriu<br>- jednotky obsahu<br>- obsah, obvod štvorca<br>- obsah, obvod obdĺžnika<br>- obsah a obvod trojuholníka<br>- dĺžka kružnice,<br>- obsah kruhu<br>- uhly, druhy uhlov, meranie veľkosti uhlov |
| Geometrické telesá všeobecne<br>Počet hodín: 4                                          | - kocka, sieť a povrch kocky<br>- kváder, sieť a povrch kvádra                                                                                                                                                                   |
| Objem telies všeobecne<br><br>Počet hodín: 8                                            | - Jednotky objemu<br>- Objem kocky<br>- Ojem kvádra<br>- Opakovanie učiva z geometrie, riešenie úloh z praxe                                                                                                                     |
| Spolu: 190 hodín                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                  |

#### Proces:

V prvom polroku sa venujeme utvrdeniu učiva osvojovaného v ôsmom ročníku. Na získanie počtových návykov využívame aktivizujúce vyučovacie metódy. Na zvládnutie numerických zručností žiakov využívame kalkulačky a osobné počítače, hlavne v samostatnej práci, práci vo dvojiciach, pri kontrole výsledkov svojej práce i práce spolužiakov. Rozvíjame vedomosti žiakov z geometrických výpočtov. Dôraz kladieme na úlohy z praxe a na použitie jednotiek medzinárodnej sústavy. V druhom polroku sa zameriavame najmä na aplikáciu poznatkov v praktickom živote a v súvislosti s profesionálnou prípravou.

#### Medzipredmetové vzťahy:

Formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracovávané v rámci rôznych predmetov (biológia, etická výchova, informatika).

Formou IKT – vyhľadávanie informácií v elektronických médiách, internet.

#### Stratégie vyučovania:

Učivo matematiky v 9. r. ŠZŠ nadväzuje na učivo matematiky z 8. ročníka. Pri osvojovaní si matematických poznatkov budú žiaci používať učebnicu a pracovný zošit. Všetky tieto učebné potreby sa riadia učebnými osnovami matematiky pre 9. ročník ŠZŠ. Je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, dramatizácia)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, slovníkom alebo obrázkovým materiálom)
- inscenačné metódy
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem sa sústredíme na frontálnu, skupinovú (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce. Počas celého roka venujeme starostlivosť používať získané poznatky v praxi.

#### **Učebné zdroje:**

L. Melišková: Matematika pre 9. ročník špeciálnych základných škôl.

L. Melišková: Matematika pre 9. ročník špeciálnych základných škôl, pracovný zošit, encyklopédie, slovníky, časopisy, materiálno - technické a didaktické prostriedky.

#### **Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Informatika                                                                           |
| Časový rozsah výučby                   | 1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia                               |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 9 rokov                                                                               |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Vyučovací predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika, rozvíja ich myslenie. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch.

Cieľom vyučovacieho predmetu je zoznámiť sa s počítačom, možnosťami jeho využitia v každodennom živote, získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s mentálnym postihnutím.

V rámci medzipredmetových vzťahov si žiaci môžu pomocou rôznych aplikácií precvičovať napr. učivo z matematiky, slovenského jazyka a iných predmetov. Získavajú vedomosti za podpory edukačných programov napr. z vlastivedy.

| Predmet     | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|-------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Informatika | 1                         | 0                          | 1     |

### Ciele:

- vedieť samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore
- rozšíriť zručnosti v práci s textom, vedieť používať nástroje na úpravu textov
- naučiť sa pracovať s tabuľkou v MS PowerPoint
- rozvíjať schopnosť kooperácie a komunikácie
- pochopiť základné autorské práva
- vedieť prezentovať výsledky svojej práce

# Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                        | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Informácie okolo nás<br><br>Počet hodín: 10            | Prehrávanie, ukladanie zvukového záznamu.<br>Tvorba jednoduchých animácií.<br>Rozširovanie zručnosti v práci s textom<br>Kombinácia textu a obrázka.<br>Vkladanie obrázka do textu cez schránku.<br>Ukladanie informácií do súborov (text, obrázkov, zvuk). Základné autorské práva pri kopírovaní textu, obrázkov, hier.<br>Počítačové didaktické hry.<br>Práca s prezentačným programom MS PowerPoint.                                                                                                                                                                                                                 |
| Komunikácia prostredníctvom IKT<br><br>Počet hodín: 10 | e- mail, poštový program, e- mailová adresa, adresár<br>Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov.<br>Tvorba a využitie adresára.<br>Posielanie príloh, hromadné odosielanie správ.<br>Bezpečné a etické správanie v e- mailovej komunikácii, ochrana osobných údajov.<br>Komunikácia v reálnom čase (chat, skype).<br>www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie<br>Vyhľadávanie informácií v elektronickej encyklopédii.<br>Výber vhodnej informácie, práca s kľúčovým slovom, spracovanie informácie z Internetu.<br>On-line hry, zásady správania sa na portáloch.<br>Školské portály. |
| Postupy, riešenie problémov<br><br>Počet hodín: 6      | Skladanie podľa návodov.<br>Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí.<br>Samostatné ovládanie výučbového softvéru.<br>Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Princípy fungovania IKT<br><br>Počet hodín: 6          | Skener<br>Skenovanie textu, obrázka a ich ukladanie, upevňovanie zručnosti.<br>CD mechanika<br>Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB – upevňovanie zručnosti.<br>Ukladanie informácií na rôzne médiá, porovnávanie ich kapacity.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Informačná spoločnosť<br><br>Počet hodín: 6            | Informačné technológie v škole<br>Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.<br>Bezpečnosť počítača - prečo a pred kým treba chrániť počítač.<br>Voľný čas a IKT<br>Počítačové hry, hudba, filmy.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Spolu: 38 hodín                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

**Proces:**

V rámci vyhľadávania informácií na Internete sa žiaci učia vyhľadať praktické informácie (napríklad vhodný dopravný spoj, predpoveď počasia na daný deň, recept na prípravu jednoduchého jedla, ordinačné hodiny svojho lekára). Poučíme ich o výhodách a rizikách internetového obchodu. Učíme ich využívať možnosti IKT pri riešení projektových úloh a ich prezentácii. Vyučujúci vyčlení určitý čas aj na projektovú prácu, ktorá by mala využívať medzipredmetové vzťahy.

**Medzipredmetové vzťahy:**

- formou prierezových tém, napr. témy vyučované v rôznych predmetoch
- organizovanie súťaží, triednych súťaží

**Stratégie vyučovania:**

Vo výchovno vzdelávacom procese je potrebné individuálne pre každého žiaka citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

**Učebné zdroje:**

- pracovné listy, detské časopisy, encyklopédie, materiálno – technické a didaktické prostriedky

**Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Fyzika                                                                                |
| Časový rozsah výučby                   | 1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia                               |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 9 rokov                                                                               |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Učivo fyziky je zamerané na objasnenie základných pojmov a javov z odboru fyziky. Štruktúru obsahu fyziky tvoria tematické celky, v ktorých si žiaci osvojujú sústavu vybraných faktov, javov a pojmov. Učia sa fyzikálne javy pozorovať, opísať, odmerať hodnoty fyzikálnych veličín a meranie vyhodnotiť. Osvojujú si zavedenú terminológiu a symboliku, základné vzťahy medzi fyzikou, matematikou a ostatnými prírodnými vedami. Žiaci si osvojujú dôležité hodnoty, postoje a návyky, správanie sa k prírode a k sebe.

Pri vyučovaní fyziky je potrebné opierať sa o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ pre utváranie predstáv a pojmov u mentálne postihnutých žiakov. Názornosť je najdôležitejšia zásada pri vyučovaní fyziky. Nové učivo učiteľ vysvetľuje najmä demonštračnou metódou, pri ktorej sa žiaci učia slovne opísať pozorovaný jav. Žiaci merajú, vážia, pripravujú podmienky pre pokusy a vykonávajú také činnosti, ktoré využívajú v praktickom živote.

Všetky činnosti robia žiaci v malých skupinách alebo vo dvojiciach. Učia sa spolupracovať, dorozumievať sa pri práci a spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok.

| Predmet | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|---------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Fyzika  | 1                         | 0                          | 1     |

### Ciele:

- vedieť experimentálne overiť magnetické vlastnosti magnetov
- vedieť experimentom dokázať jav elektrizovania telies
- vedieť zostaviť elektrický obvod so žiarovkou
- vedieť triediť vybrané pevné telesá na elektrické vodiče a izolanty
- vedieť bezpečnostné pravidlá pri práci s elektrickými spotrebičmi
- vedieť odmerať veľkosť prúdu a napätia v elektrickom obvode
- vedieť opísať premenu energie na vybraných prírodných javoch
- vedieť vymenovať dnes využívané prírodné zdroje energie a opísať spôsob ich využitia

## Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                      | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Magnetické a elektrické javy.<br>Elektrická energia. | Magnet a jeho vlastnosti. Magnetické póly<br>Zeme. Kompas.<br>Elektrické vlastnosti látok. Blesk.<br>Elektrický obvod a jeho časti: elektrický článok,<br>batéria elektrických článkov , žiarovka, spínač,<br>spojovacie vodiče.<br>Elektrické vodiče a izolanty.<br>Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách.<br>Sériové a paralelné zapojenie žiaroviek.<br>Meranie veľkosti elektrického prúdu<br>ampérmetrom. Jednotka veľkosti el. prúdu 1 A.<br>Meranie veľkosti elektrického napätia. Jednotka<br>napätia 1 V.<br>Elektromagnet. Elektrický zvonček. Elektrické<br>spotrebiče v domácnosti.<br>Pravidlá bezpečnosti pri zaobchádzaní s<br>elektrickými zariadeniami.<br>Premena energie elektrického prúdu. |
| Počet hodín: 20                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Energia v prírode                                    | Slnko ako zdroj energie. Jednotka energie.<br>Potrava ako zdroj energie.<br>Vznik fosílnych palív.<br>Energia, ktorú nevieme využiť- elektrický výboj<br>pri búrke, sopečná činnosť, zemetrasenie.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Počet hodín: 9                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Energia v technike                                   | Tradičné zdroje energie: využívanie fosílnych<br>palív; tepelné, vodné a jadrové elektrárne.<br>Netradičné zdroje energie: využitie slnečnej<br>energie, geotermálnej energie a energie vetra.<br>Zákon zachovania energie.<br>Spotreba a racionálne hospodárenie s energiou.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Počet hodín: 9                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Spolu: 38 hodín                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

### Proces:

Žiaci sa učia určovať póly a vlastnosti magnetu, určujú svetové strany podľa kompasu. Poznávajú praktické využitie elektromagnetu. V manuálnych činnostiach zostavujú elektrický obvod, zapájajú elektrický zvonček do elektrického obvodu, v praktických činnostiach používajú voltmeter a ampérmeter, zapisujú si namerané hodnoty. Precvičujú si manuálne činnosti ako výmena žiarovky, zapojenie elektrického spotrebiča, výmena monočlánku.

**Medzipredmetové vzťahy:**

Matematika, geografia, biológia, informatika.

### **Stratégia vyučovania:**

Využíva hlavne skupinovú formu vyučovania. Pri vyučovaní predmetu je dôležité dodržiavať najmä zásadu názornosti a primeranosti. Je potrebné vhodne zvážiť použitie pomôcok, používať hlavne známe predmety z okolia žiakov.

Na vyučovacích hodinách sa opierame o zmyslové vnímanie predmetov a javov ako o základ na utváranie predstáv a pojmov.

Pri praktických cvičeniach, ktoré robíme v malých skupinách alebo vo dvojiciach, učíme žiakov spolupracovať so spolužiakmi, dorozumievať sa pri práci, spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok, udržiavať poriadok na pracovisku. Učíme ich porozumieť nameraným hodnotám teploty a času v tabuľke, aby mali predstavu konkrétneho deja.

### **Učebné zdroje:**

- doc. PNDr. Viera Lapitková, PhDr. Eva Brestenská: Učebnica Fyziky pre 9. ročník ŠZŠ, Expol pedagogika spol. s.r.o, 2003
- doc. PNDr. Viera Lapitková, PhDr. Eva Brestenská: Pracovné listy z Fyziky pre 9. ročník ŠZŠ, Expol pedagogika spol. s.r.o, 2004
- internet, encyklopédie, DVD

### **Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Chémia                                                                                |
| Časový rozsah výučby                   | 1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia                               |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1– primárne vzdelávanie                                                         |
| Dĺžka štúdia                           | 9 rokov                                                                               |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Vyučovací predmet chémia podáva žiakom základné vedomosti o niektorých prvkoch, zlúčeninách a chemických reakciách s dôrazom na ich praktické využitie. Žiaci získavajú elementárne poznatky o chemických prvkoch a vybraných okruhoch anorganických a organických látok, o ich význame a použití v každodennom živote. Žiaci si osvojujú základné činnosti súvisiace s pozorovaním a pokusom a pritom si osvojujú pravidlá bezpečnej práce.

| Predmet | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|---------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Chémia  | 1                         | 0                          | 1     |

### Ciele:

- spoznávať vybraný okruh anorganických a organických látok, ich význam a využitie v každodennom živote
- oboznámiť sa so zložením a vlastnosťami niektorých chemických látok
- chápať horenie ako chemickú reakciu
- vedieť uviesť na praktických príkladoch spôsoby oddeľovania zložiek zmesí
- vedieť dodržiavať zásady bezpečnej práce s kyselinami a hydroxidmi
- uvedomovať si nebezpečenstvo výbuchu pri unikaní plyných palív v uzavretom priestore
- oboznámiť sa so základnými zdravotnými a environmentálnymi dôsledkami pôsobenia chémie v živote človeka

### Témy a obsah predmetu

| Tematický celok | Obsah učiva                                                                            |
|-----------------|----------------------------------------------------------------------------------------|
| Úvod do chémie  | Chemické laboratórium. Vlastnosti látok. Skupenstvá látok. Zloženie a štruktúra látok. |
| Počet hodín: 5  | Zmesi. Oddeľovanie zložiek zmesí.                                                      |

|                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Chemické prvky<br>Počet hodín: 10       | Kovy (železo, hliník, meď, zinok, zlato striebro). Korózia kovov.<br>Nekovy (kyslík, dusík, vodík, uhlík, síra).                                                                                                                                                                                             |
| Voda a vzduch<br>Počet hodín: 5         | Chemické zloženie vody, úprava povrchovej vody, čistenie odpadovej vody.<br>Chemické zloženie vzduchu, znečisťovanie vzduchu.<br>Ochrana čistoty vody a vzduchu.                                                                                                                                             |
| Anorganické zlúčeniny<br>Počet hodín: 9 | Oxidy - vznik, význam a použitie.<br>Kyseliny – vlastnosti, použitie.<br>Hydroxidy – vlastnosti, použitie.<br>Soli – vznik solí, použitie. Soli ako priemyselné hnojivá.<br>Stavebné spojivá. Keramický a sklársky priemysel.                                                                                |
| Organické zlúčeniny<br>Počet hodín: 9   | Organické látky. Hlavné skupiny organických zlúčenín.<br>Uhlíkovodíky (zemný plyn, metán, propán, bután).<br>Deriváty uhlíkovodíkov (alkoholy, organické kyseliny).<br>Ropa: vlastnosti, ťažba, spracovanie. Plasty.<br>Bezpečnosť pri práci s ropnými produktmi<br>Prírodné látky (cukry, tuky bielkoviny). |
| Spolu: 38 hodín                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

#### Proces:

Učíme žiakov poznávať symboly (výstražné značky) na nálepkách látok, ktoré poškodzujú zdravie, napríklad: jedy, žieraviny, horľaviny, výbušniny. Významným prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese sú (žiacke aj demonštračné) chemické pokusy a laboratórne práce. Žiakov učíme využívať poznatky z chémie pri činnostiach v bežnom živote.

#### Medzipredmetové vzťahy:

- formou prierezových tém - napr. témy, ktoré sú spracovávané v rámci rôznych predmetov (matematika, slovenský jazyk, biológia)

#### Stratégie vyučovania:

Vyučovanie chémie je založené na komunikačno – poznávacom princípe, demonštračnom, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- demonštračné metódy (rôzne chemické pokusy a laboratórne práce)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, práca na chemických pokusoch )
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí
- prezentácie cez interaktívnu tabuľu

#### Učebné zdroje:

Mgr. Leontína Glatzová, Ing. Emil Adamkovič CSc. a kol. Chémia pre 9. Ročník ŠZŠ. Časopisy, internet.

**Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Biológia                                                                              |
| Časový rozsah výučby                   | 1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia                               |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1– primárne vzdelávanie                                                         |
| Dĺžka štúdia                           | 9 rokov                                                                               |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Učivo vyučovacieho predmetu biológia nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede.

Žiaci získavajú základné poznatky o živej a neživej prírode a prírodných procesoch vo vzájomných súvislostiach. Oboznamujú sa so základnou stavbou tela a spôsobom života živočíchov, rastlín a iných organizmov, s podmienkami ich zdravého vývinu, s ochranou a tvorbou životného prostredia. Učia sa chápať prírodu ako zdroj trvale udržateľného života na Zemi.

Učia sa o škodlivosti fajčenia, alkoholu, toxikománie a dôsledkoch na ľudský organizmus. Vyučovanie biológie je nevyhnutné realizovať najmä v prirodzenom prostredí, v konkrétnych podmienkach prírodného prostredia v danom regióne prostredníctvom vychádzok, exkurzií a názorného materiálu v súčinnosti s praktickou skúsenosťou mentálne postihnutých žiakov. Konkrétne druhy rastlín a živočíchov a ich počet si môže vyučujúci určiť podľa regiónu, v ktorom sa škola nachádza.

| Predmet  | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|----------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Biológia | 1                         | 0                          | 1     |

### Ciele:

- získať základné poznatky o stavbe Zeme, vývoji života na Zemi a vývoji človeka
- poznať najdôležitejšie minerály a horniny Slovenska a ich využitie
- poznať spôsoby ťažby minerálov a hornín
- poznať typy pôdy a spôsoby ochrany pôdy
- poznať chránené krajinné oblasti, národné parky, prírodné rezervácie na Slovensku a vo svojom regióne
- vedieť, aké činnosti človeka poškodzujú životné prostredie
- pochopiť dôsledky znečisťovania životného prostredia a možnosti jeho ochrany

## Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                           | Obsah učiva                                                                                                                     |
|-----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Živá a neživá príroda<br>Počet hodín: 3                   | Vzájomná závislosť živej a neživej prírody.                                                                                     |
| Vznik a vývoj zeme<br>Počet hodín: 8                      | Vznik a vývoj Zeme, stavba Zeme. Dejiny zemskej kôry.                                                                           |
| Základné stavebné jednotky zemskej kôry<br>Počet hodín: 2 | Základné stavebné jednotky zemskej kôry. Minerály a horniny, ich vznik.                                                         |
| Geologické procesy na zemi<br>Počet hodín: 11             | Geologické procesy. Vnútorne a vonkajšie geologické procesy. Premena a premenené horniny. Ťažba minerálov a hornín.             |
| Pôda<br>Počet hodín: 4                                    | Pôda. Vznik pôdy, zloženie pôdy. Druhy a význam pôdy.                                                                           |
| Životné prostredie človeka<br>Počet hodín: 10             | Životné prostredie človeka. Znečisťovanie životného prostredia. Ochrana prírody, chránené územia. Ochrana rastlín a živočíchov. |
| Spolu: 38 hodín                                           |                                                                                                                                 |

### Proces:

Žiaci sa oboznamujú s vývojom zemskej kôry a života na nej, so stavbou Zeme, s najdôležitejšími minerálmi a horninami na Slovensku, s ochranou prírody. Pri ťažbe a využití nerastných surovín vychádzame predovšetkým z podmienok svojho regiónu. Žiaci majú poznávať ochranu prírody cez svoj región (chránenú krajinnú oblasť, národný park, prírodnú rezerváciu, prírodnú pamiatku). Učíme ich pochopiť význam starostlivosti o čistotu ovzdušia, pôdy, vody, ochranu rastlín a živočíchov. Prostredníctvom triedenia odpadu ich učíme pochopiť recykláciu materiálov.

### Medzipredmetové vzťahy:

- formou prierezových tém - napr. témy, ktoré sú spracovávané v rámci rôznych predmetov  
pracovné vyučovanie, zemepis, matematika, výtvarná výchova, etická výchova

### Stratégie vyučovania:

Vyučovanie Biológie je založené na komunikačno – poznávacom princípe, preto je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, dramatizácia)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom alebo obrázkovým materiálom)
- inscenačné metódy
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí
- premietanie filmov a diapozitívov

### Učebné zdroje:

Milina Rašlová, Mária Bizubová – Prírodopis pre 9. ročník špeciálnych základných škôl,  
Pracovný zošit – Prírodopis pre 9. ročník špeciálnych základných škôl.

- detské časopisy, detské encyklopédie, materiálno – technické a didaktické prostriedky, internet, DVD, výučbové programy

### **Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Dejepis                                                                               |
| Časový rozsah výučby                   | 1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia                               |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 9 rokov                                                                               |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Cieľom vyučovacieho predmetu dejepis je vytvárať a formovať historické vedomie žiakov, na základe ktorého by boli schopní pochopiť minulosť a prítomnosť krajiny, v ktorej žijú, situáciu Slovenskej republiky ako aj jej postavenie v Európe a zároveň si uvedomovať potrebu mierového spolunažívania národov.

Ďalším cieľom je vytvoriť elementárne predstavy z histórie na základe obrazového vnímania, celkového poznávania najdôležitejších období našich národných dejín so zameraním na pokrok, na najzákladnejšiu orientáciu vo vývoji spoločnosti, v slovenských dejinách, vo významných historických udalostiach, v osobnostiach, v kultúre. Dávame prednosť obraznej prezentácii dejín s využitím kultúrno-historických pamiatok regiónu, zaujímavému rozprávaní o udalostiach, osobnostiach, kultúrno-historických pamiatkach, efektívnemu využitiu umelecky spracovaných historických udalostí a osobností, poznávacej a emocionálnej zaangažovanosti žiakov pred pamäťovým osvojovaním historických faktov.

| Predmet | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|---------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Dejepis | 1                         | 0                          | 1     |

### Ciele:

- za pomoci učiteľa odhaľovať pozitívne a negatívne príklady v histórii
- vedieť porovnať súčasnosť so situáciou v minulosti
- učiť žiakov pochopiť, aké hodnoty nám zanechali minulé generácie
- vedieť sa spoľahlivo orientovať na časovej priamke
- vedieť samostatne pracovať s pracovným zošitom

## Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                     | Obsah učiva                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Pravek<br>Počet hodín: 3                            | Vznik a vývoj človeka                                                                                                                                                                          |
| Starovek<br>Počet hodín: 2                          | Riečne civilizácie, Staroveké Grécko a Rím                                                                                                                                                     |
| Na úsvite našich národných dejín<br>Počet hodín: 10 | Najstaršie národy na území Slovenska                                                                                                                                                           |
| Kresťanský letopočet<br>Počet hodín: 10             | Príchod Slovanov Veľkomoravská ríša, kultúra Veľkomoravskej ríše, Slovensko súčasťou uhorského štátu, Vpád Tatárov, Matúš Čák Trenčiansky, Husitské hnutie, Matej Korvín, Kultúra v stredoveku |
| Turecké nebezpečenstvo<br>Počet hodín: 10           | Obdobie humanizmu a renesancie Bitka pri Moháči Turecké nájazdy do Uhorska 17. storočie – katolíci a nekatolíci 18. storočie – storočie rozumu                                                 |
| Slovenské národné obrodenie<br>Počet hodín: 2       | Revolučný rok 1848, Postavenie Slovákov v Rakúsko-Uhorsku                                                                                                                                      |
| Novovek<br>Počet hodín: 3                           | Prvá svetová vojna, Vznik Československa, Vznik fašizmu, Druhá svetová vojna, Slovensko v období druhej svetovej vojny, Koniec druhej svetovej vojny, Povojnové obdobie a súčasnosť            |
| Spolu: 38 hodín                                     |                                                                                                                                                                                                |

### Proces:

Pri vyučovaní dejepisu uplatňujeme princípy názornosti a konkrétnosti, rozvíjania jedinečnosti pojmov, obrazov a predstáv, rozprávania udalostí a dejov. Pri prezentovaní národných a svetových dejín učíme žiakov aktívne využívať okrem učebnice a pracovného zošitu aj čítanky, primeranú populárno-vedeckú literatúru, historické mapy, obrázky, filmy a pracovné materiály pripravené učiteľom. Odporúčame zaradiť návštevu múzeí, realizovať exkurzie v regionálnych dejinách.

### Medzipredmetové vzťahy:

Učivo nadväzuje na predošlé vedomosti a úzko participuje s predmetmi biológia, občianska výchova a etická výchova.

### Stratégia vyučovania:

Využíva frontálnu, skupinovú aj individuálnu formu vyučovania. Pri vyučovaní predmetu je dôležité dodržiavať najmä zásadu názornosti a primeranosti. Je potrebné vhodne zvážiť použitie didaktických prostriedkov a pomôcok.

### Učebné zdroje:

Učebnica Dejepisu pre 9. Ročník, odborná literatúra, atlasy, encyklopédie, internet, DVD.

**Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Geografia                                                                             |
| Časový rozsah výučby                   | 1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia                               |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 9 rokov                                                                               |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

V rámci vyučovacieho predmetu geografia žiaci získavajú základné poznatky o svojej vlasti a o svete. Učivo nadväzuje na poznatky, ktoré si žiaci osvojili vo vlastivede.

Žiaci postupujú od miestnej krajiny k poznaniu SR, jej postavenia v Európe, k základným informáciám o Európe a o svete.

Súčasťou vyučovania geografie je práca s rôznymi druhmi máp. Práca s mapou nie je len prostriedkom, ale aj cieľom vyučovania, aby žiaci boli schopní orientovať sa podľa mapy aj v praktickom živote.

V rámci geografického učiva si žiaci osvojujú základy ochrany a tvorby životného prostredia.

Žiaci si osvojujú základné vedomosti o svojej vlasti, regióne, v ktorom žijú, kultúre a národnej identite v európskom priestore. Učia sa chápať odlišnosti medzi jednotlivými kultúrami, vážiť si tradície národov, snažiť sa o spolužitie so všetkými národmi a národnosťami.

Osvojujú si poznatky o vzťahoch medzi zložkami prírodného prostredia a ľudskou spoločnosťou, zručnosti pri práci s mapou, učia sa využívať doplňujúce zdroje informácií.

| Predmet   | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|-----------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Geografia | 1                         | 0                          | 1     |

### Ciele:

- utvrdiť základné poznatky o vzniku a vývoji Zeme
- utvrdiť základné poznatky o jednotlivých svetadieloch
- utvrdiť základné informácie o Európe
- poznať základné informácie o jednotlivých krajoch Slovenska a krajských mestách
- vedieť spoľahlivo pracovať s fyzikálnou a politickou mapou

## Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                                            | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|----------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Vznik a vývoj Zeme<br><br>Počet hodín: 4                                   | Vznik Zeme<br>Vývoj Zeme<br>Vývoj živočíchov<br>Vývoj človeka                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Svetadiely<br>Počet hodín: 6                                               | Afrika, Ázia, Amerika, Austrália, Antarktída, Európa                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Slovenská republika<br><br><br><br><br><br><br><br><br><br>Počet hodín: 23 | Poloha, rozloha, povrch, podnebie, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo, chránené územia, obyvateľstvo, poľnohospodárstvo, nerastné bohatstvo, priemysel, doprava.<br>Bratislava – hlavné mesto Slovenska<br>Bratislavský kraj<br>Trnavský kraj<br>Nitriansky kraj<br>Trenčiansky kraj<br>Žilinský kraj<br>Banskobystrický kraj<br>Košický kraj<br>Prešovský kraj |
| Región, v ktorom žijem<br>Počet hodín: 5                                   | Vychádzky, exkurzie.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Spolu: 38 hodín                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

### Proces:

Na hodinách sa snažíme využívať čo najčastejšie činnostné zložky učiva, najmä čítanie z mapy, využitie primeranej doplnkovej literatúry, informačno-komunikačné technológie. Touto činnosťou si žiaci obohacujú vedomosti o prírodných podmienkach, pamätihodnostiach, turistických zaujímavostiach, priemysle a poľnohospodárstve v jednotlivých regiónoch. V závere školského roka sa zameriavame na regionálnu geografiu, ktorú je možné spojiť aj s vychádzkami a exkurziami.

### Medzipredmetové vzťahy:

V obsahu geografie sa snažíme o integráciu a súborný pohľad na poznatky získané v spoločenských či prírodovedných predmetoch (dejepis, prírodopis, fyzika, chémia)

### Stratégie vyučovania:

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód a organizačných foriem vyučovania napr:

-motivačné rozprávanie, rozhovor, pochvala, povzbudenie; slovné metódy; metódy samostatnej práce; demonštračné metódy; metóda viacnásobného opakovania; zmiešané formy vyučovania napr. skupinová

**Učebné zdroje:**

Mojtová-Bernátová Kvetoslava - Geografia pre 9. ročník špeciálnych základných škôl.  
Atlas sveta. Mapy. Atlasy. Glóbus. Interaktívna tabuľa. Práca s PC a s internetom. DVD filmy.  
Exkurzia. Vychádzky.

**Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Občianska náuka                                                                       |
| Časový rozsah výučby                   | 1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia                               |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 - primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 9 rokov                                                                               |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Občianska náuka cieľavedome ovplyvňuje poznanie a konanie žiakov v duchu humanity, morálky a demokracie. Vede žiakov k tomu, aby svojimi postojmi a činmi prejavovali občiansku aktivitu, vlastenectvo, pozitívny vzťah k práci a jej výsledkom. Vplýva na žiakov v tom smere, aby si uvedomovali zodpovednosť k sebe, svojim blízkym, národu a celej spoločnosti, aby si uvedomovali svoju národnú a štátnu identitu.

Obsah vyučovacieho predmetu je založený na uplatňovaní väzieb výchovy a vzdelávania, na spájaní teoretických poznatkov s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Získané poznatky poskytujú žiakom vhodnú orientáciu pre budúci občiansky život. Občianska náuka prináša žiakom právne a ekonomické informácie, ktoré v inom predmete nedostanú. Pozornosť venuje i rozvoju citovej a vôľovej sféry osobnosti žiaka. Integruje poznatky z iných predmetov.

Najužšie medzipredmetové vzťahy ju viažu s dejepisom, geografiou, etickou výchovou, materinským jazykom a literatúrou a biológiou.

| Predmet         | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|-----------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Občianska náuka | 1                         | 0                          | 1     |

### Ciele:

- poznať štátne symboly Slovenskej republiky
- oboznámiť sa so spôsobom voľby prezidenta Slovenskej republiky
- poznať podmienky aktívneho a pasívneho volebného práva
- poznať rozdiel medzi parlamentnými a komunálnymi voľbami
- viesť žiakov k uvedomovaniu si práv a povinností občanov
- získať základné vedomosti o ekonomickom fungovaní spoločnosti
- získať základné vedomosti o Zákonníku práce

## Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                               | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Slovenská republika<br><br>Počet hodín: 14    | Štátne symboly, Prezident Slovenskej republiky, Vláda Slovenskej republiky, Národná rada Slovenskej republiky, Voľby a volebné právo (voľba prezidenta, poslancov NR SR, poslancov do miestnych a regionálnych zastupiteľských orgánov), Základné práva a povinnosti občanov, Slovenská republika – demokratický štát |
| Slovenské hospodárstvo<br><br>Počet hodín: 14 | Trhové hospodárstvo, Vlastníctvo v demokratickej spoločnosti, Poctivá práca občanov, Peniaze a ich vznik, Peňažné ústavy v trhovej ekonomike, Rodinný a štátny rozpočet, Podnikanie Sociálna politika štátu                                                                                                           |
| Čo by mal občan vedieť<br><br>Počet hodín: 10 | Doklady občana, Zmenená pracovná schopnosť, Úrady štátnej správy, Zákoník práce, Medziľudské vzťahy na pracovisku, Pracovné problémy a prekážky v práci<br>Choroba, liečebný poriadok, nemocenské dávky, Záujmové organizácie, Odborová organizácia, Poistenie a sporenie                                             |
| Počet hodín spolu: 38                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

### Proces:

Vyučovanie realizujeme v konkrétnych situáciách tak, aby bol obsah učiva blízky chápaniu mentálne postihnutých žiakov. Žiaci si osvojujú podmienky práva voliť a byť volený. Vedíme ich k tomu, aby poznali význam základných dokladov občana. Oboznamujeme žiakov so záujmovými organizáciami v mieste ich bydliska.

### Stratégie vyučovania:

Prevahu využívaných metód tvoria:

- motivačné metódy
- slovné
- metódy opakovania
- metódy upevňovania a precvičovania vedomostí

Z organizačných foriem sa sústreďíme na frontálnu a individuálnu prácu so žiakmi.

### Medzipredmetové vzťahy:

- slovenský jazyk
- etická výchova
- biológia
- matematika
- geografia

### Učebné zdroje:

- učebnice, DVD, exkurzie, besedy, internet

**Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Etická výchova                                                                        |
| Časový rozsah výučby                   | 1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia                               |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 9 rokov                                                                               |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Vyučovací predmet etická výchova predstavuje overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebadomie, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

| Predmet        | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|----------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Etická výchova | 1                         | 0                          | 1     |

### Ciele:

- rozvíjať povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti
- prehĺbiť komunikačné spôsobilosti orientované na riešenie problémov a vedenie dialógu
- oboznámiť sa s niektorými vlastnosťami podporujúcimi zdravý životný štýl
- učiť sa preberať zodpovednosť pri ponuke rozličných typov závislostí, vrátane nevhodných masmediálnych vplyvov
- chápať význam radosti a pozitívneho myslenia v ľudskom živote a snažiť sa ich šíriť

## Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                                                                        | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>I. Prehľad povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti vôbec</p> <p>Počet hodín: 6</p> | <p>Objavovanie nových darov, ich kultivovanie, rozvoj záujmov.</p> <p>Dar priateľstva pre vnútorný rozvoj ľudskej osoby.</p> <p>Ľudské možnosti, túžby a odvážne sny, odvaha konať.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <p>II. Prehľad komunikačných spôsobilostí</p> <p>Počet hodín: 4</p>                                    | <p>Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov.</p> <p>Asertivita orientovaná na prosociálnosť – požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <p>III. Zdravý životný štýl</p> <p>Počet hodín: 9</p>                                                  | <p>Povedomie vlastnej hodnoty.</p> <p>Skromnosť (opak neprimeraného sebaoceňovania), nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, v rečiach.</p> <p>Dobroprajnosť - dopriať iným materiálne i duchovné dobré, vedieť sa tešiť spolu s nimi.</p> <p>Cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť.</p> <p>Čistota zmýšľania, reči a prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom.</p> <p>Kultivované vyjadrenie svojich citov, hlavne negatívnych.</p> <p>Veselosť.</p> <p>Sebaovládanie.</p> <p>Ovocie zdravého životného štýlu.</p> |
| <p>IV. Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život</p> <p>Počet hodín: 9</p>              | <p>Fajčenie, alkohol, omamné látky.</p> <p>Konzumný a nezodpovedný sex.</p> <p>Hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie.</p> <p>Sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <p>V. Masmédiálne vplyvy</p> <p>Počet hodín: 5</p>                                                     | <p>Prosociálne vzory v masmédiách (osobné i kolektívne).</p> <p>Kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov.</p> <p>Televízna pseudorealita a jej hodnotenie.</p> <p>Výchova kritického diváka.</p> <p>Možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <p>VI. Radosť a optimizmus</p> <p>Počet hodín: 5</p>                                                   | <p>Radosť ako dôsledok objavovania hodnôt.</p> <p>Radosť ako výsledok vynaloženej námahy pri dosahovaní cieľa.</p> <p>Radosť ako predpoklad i dôsledok socializácie.</p> <p>Radosť ako dar pre iných (šírenie optimizmu a nádeje vo svojom okolí).</p> <p>Pozitívny vzťah k životu a k ľuďom.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Spolu: 38 hodín                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

## **Proces:**

Etická výchova sa v 9. ročníku zameriava na prehĺbenie niektorých hodnôt a sociálnych spôsobilostí, s ktorými sa žiaci stretli v predchádzajúcich ročníkoch. Snažíme sa diskutovať a zaujať prosociálne postoje k rozličným aktuálnym problémom žiakov. Tematický celok Radosť a optimizmus – trvalé nastavenie ľudského života, zameriame na poskytnutie skúsenosti pozitívneho myslenia v období dospievania žiakov. Zaradíme aj námety podľa záujmu žiakov a výberu učiteľa zamerané na obdobie dospievania.

## **Medzipredmetové vzťahy:**

Medzipredmetové vzťahy sa realizujú s etickou výchovou v dvoch rovinách: v prvej rovine ide o zakomponovanie cieľov etickej výchovy (globálnych i čiastkových) do výchovno-vzdelávacieho procesu v jednotlivých vyučovacích predmetoch, v druhej rovine ide o využitie prostriedkov iných predmetov na obohatenie realizačných možností zámerov etickej výchovy. Na základe našich doterajších skúseností neexistuje predmet, v ktorom by učitelia primárneho vzdelávania nemohli využiť prvky etickej výchovy. Odporúčame zaradiť medzipredmetové vzťahy s etv a opačne do tematických výchovno-vzdelávacích plánov. Etická výchova je oporou tematických celkov najmä v slovenskom jazyku a vo výchovných predmetoch. Témami o starostlivosti o zdravie prispievajú aj biológia, resp. telesná a športová výchova.

## **Stratégie vyučovania:**

V kognitívnej oblasti (vedomostnej) využíva predovšetkým výklad, prácu s informačnými zdrojmi, brainstorming, učebné pomôcky (obrazy, modely, video, film apod.), besedy (s lekárom, psychológom, iným odborníkom), problémové metódy pre uvedenie si problémov.

V afektívnej oblasti (postojovej, hodnotovej), môže učiteľ využívať efektívne metódy na motiváciu žiakov situačné hry, rolové hry, diskusie, rozprávky, pojmové cvičenia (rodina je..., priateľstvo je... a pod.), pojmové mapy, didaktické techniky („slnečnica“, „strom poznania“, „labyrint“, „strom príbuzenstva“ a ďalšie).

V osvojovaní si sociálnych zručností odporúčame učiteľom využívať dostupné sociálno-psychologické metódy a techniky, ako sú: hranie rolí, nácvik efektívnej komunikácie (počúvanie, akceptácia druhého), techniky empatickej výchovy, metódy výcviku asertívneho správania a ďalšie.

Organizačné formy: vyučovacia hodina, projekty, vychádzka, domáca práca, anketa, hranie rolí, didaktické hry, modelovanie situácií, učenie posilňovaním žiaduceho správania, skupinová terapia, kreatívne učenie.

Sociálne formy: frontálne, individuálne, skupinové vyučovanie

## **Učebné zdroje:**

Vlastné vypracované pracovné listy, časopisy, materiálno-technické a didaktické prostriedky  
BRATSKÁ, M.: *Metódy aktívneho sociálneho učenia a ich aplikácia*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1994.

KOŠČ, M.: *Základy psychológie*. Bratislava: SPN, 1994.

LENCZ, L.: *Pedagogika etickej výchovy*. Bratislava: MC, 1992.

LENCZ, L. - KRIŽOVÁ, O.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1993.

LENCZ, L. a kol.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova II*. Bratislava: MC, 1994.

LENCZ, L., IVANOVÁ, E.: *Metodický materiál III. K predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1995.

ROCHE – OLIVAR, R.: *Etická výchova*. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 1992.

JOYEUX, H.: *Přichází puberta. Sexuální výchova od 10 do 13 let*. Praha: Portál, 1994.

Učebné osnovy Etickej výchovy pre 5. až 9. ročník základnej školy. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, 1997.

KMEŤ, M.: *Využitie prvkov etickej výchovy vo vyučovacích predmetoch na špeciálnej základnej škole I. a II. časť*. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum, 2002

Internetové zdroje:

<http://www.mcpo.edu.sk/modules/wmpdownloads/viewcat.php?cid=29>

[http://www.oskole.sk/?id\\_cat=2020&clanok=23194](http://www.oskole.sk/?id_cat=2020&clanok=23194)

<http://dum.rvp.cz/vyhledavani/fulltext.html?q=etick%C3%A1+v%C3%BDchova&s.x=0&s.y=0&rvpSearchScope=module>

### **Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Pracovné vyučovanie                                                                   |
| Časový rozsah výučby                   | 6 hodín týždenne, spolu 228 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia                               |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 - primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 9 rokov                                                                               |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý od najnižšieho ročníka systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne. Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V spolupráci s ostatnými predmetmi pôsobí na harmonický rozvoj žiakov.

V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov, učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne primerane veku vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce. Postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Pracovné vyučovanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce. Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov - spájať konkrétnu činnosť s poučením, prax s teóriou.

Pracovné zaťaženie musí byť primerané fyzickým schopnostiam žiakov. Nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpal, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam (čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska, atď.). K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie. Nevyhnutným doplnkom dielne je príručná lekárnička.

V pestovateľských prácach sa na školskom pozemku (záhrade) určí pre jednotlivé pracovné skupiny dostatočná plocha s prihliadnutím na vek a možnosti žiakov a na technickú vybavenosť školy. Na pestovateľské práce možno využiť aj kútik prírody v každej učebni.

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky. Zvyčajne je to vzorový výrobok a súbor nástrojov, materiálov, potrieb a zariadení pre určitý druh práce; ďalej sú to výkresy, pracovné postupy, obrazy, ilustrácie, modely, diagramy, prírodniny, predlohy, filmy, diapozitívy a diafilmy. Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke sebaobslužné činnosti žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky práce v domácnosti je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke práce v dielni si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky.

V zložke pestovateľské práce sa žiaci učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy tak, aby bola zachovaná časová dotácia predmetu pracovné vyučovanie podľa učebného plánu.

Počet hodín pre jednotlivé zložky pracovného vyučovania si škola upravuje podľa podmienok školy a regionálnych možností.

Od 5. ročníka sa pracovné vyučovanie spravidla delí podľa pohlavia. Odporúčame pre dievčatá vyšší počet hodín praktických činností v zložke *práce v domácnosti* a pre chlapcov vyšší počet hodín praktických činností v zložke *práce v dielni*.

Počet hodín praktických činností v zložke *pestovateľské práce* je rovnaký u oboch pohlaví.

| Predmet             | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|---------------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Pracovné vyučovanie | 4                         | 2                          | 6     |

## Ciele:

- zdokonaľovať sa v ručnom obrábaní dreva a kovu
- vedieť používať posuvné meradlo
- učiť sa robiť pracovný náčrt, zostaviť pracovný postup
- naučiť sa čítať náčrty a jednoduché technické výkresy
- naučiť sa hodnotiť výsledok svojej práce
- poznať potraviny, ktoré sú dôležité pre zdravie
- rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci

## Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                                               | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Sebaobslužné činnosti<br><br>Počet hodín: 12                                  | Osobná hygiena <ul style="list-style-type: none"><li>- starostlivosť o čistotu rúk, tváre, zubov</li><li>- starostlivosť o nechty a vlasy</li><li>- čistenie odevov a obuvi</li><li>- intímna hygiena</li><li>- drogistický tovar – čo potrebujeme na osobnú a intímnu hygienu</li></ul> Hygiena v domácnosti <ul style="list-style-type: none"><li>- upratovanie domácnosti – ustielanie postelí, čistenie kobercov</li><li>- umývanie okien a dverí</li><li>- ručné pranie bielizne</li><li>- pranie bielizne v práčke</li><li>- žehlenie, regulácia teploty v žehličke</li></ul> zaobchádzanie s modernými prístrojmi v domácnosti – vysávač, žehlička, práčka... |
| <u>Práce v dielni</u><br>Počet hodín: 67-dievčatá<br>Počet hodín: 107-chlapci |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Práce s drevom                                                                | <ul style="list-style-type: none"><li>- zdokonaľovanie sa v ručnom obrábaní dreva a jeho povrchovej úprave – hobľovanie, povrchové natieranie, tmelenie, brúsenie</li><li>- spájanie dreva kolíčkami, práca podľa technického výkresu</li><li>- rezanie lupienkovou pílou</li><li>- pribíjanie klincov do dreva</li><li>- napúšťanie hydrovoskom a leštenie</li></ul> Príklady výrobkov: stojan na časopisy, debničky na kvety...                                                                                                                                                                                                                                    |
| Práce s kovem                                                                 | <ul style="list-style-type: none"><li>- oboznámenie sa s hlavnými druhmi plechu a s jeho vlastnosťami</li><li>- sekanie, rezanie ručnou pílou, vŕtanie, pilovanie, spájkovanie, rezanie vnútorného a vonkajšieho závitu</li><li>- vklepávanie, používanie posuvného meradla</li></ul> Príklady výrobkov: kladivko, uholník...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Práce s plastmi                                                           | Zdokonaľovanie pracovných činností s organickým sklom a novodurom. Príklady výrobkov: maliarska paleta, polička, puzdro a iné.                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Údržbárske práce                                                          | Praktické činnosti podľa potreby pri údržbe školského nábytku, záhradného náradia a školského areálu.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Práce s rozličným materiálom                                              | Náplň určí vyučujúci.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Práce v domácnosti<br>Počet hodín: 95-dievčatá<br>Počet hodín: 45-chlapci |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Príprava pokrmov                                                          | Príprava jedál podľa kuchárskej knihy, príprava receptov. Rôzne spôsoby spracovania zeleniny a ovocia a zachovanie vitamínov. Konzervovanie ovocia a zeleniny, príprava kompótov a lekvárov. Príprava cukrárenských výrobkov. Praktické využitie moderného technického vybavenia kuchyne pri príprave pokrmov.                                                                                                               |
| Šitie                                                                     | Odievanie a móda: voľba materiálu, strihu, kombinácia farieb, odievanie pri rôznych príležitostiach. Práca s textilom. Zdokonaľovanie sa v šití všetkých ručných stehov. Vyšívanie gombíkovej dierky. Zhotovenie pútka obnítokovaním z látky. Práca so strihom. Strojové šitie: šitie do kruhu, štepovanie, začisťovanie látky. Žehlenie zložitých tvarov. Príklady výrobkov: jednoduchá blúzka, kruhové prestieranie a iné. |
| Pletenie                                                                  | Zdokonaľovanie techniky pletenia. Príklady výrobkov: rukavice, ponožky.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Háčkovanie                                                                | Zdokonaľovanie techniky háčkovania. Výrobok: napríklad jednoduchý odev pre bábiku.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Starostlivosť o dieťa                                                     | Informácie o narodení dieťaťa. Detská výbava. Prebaľovanie dojčťa, príprava mlieka a pokrmov pre dieťa. Hygiena matky.                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Starostlivosť o chorých a starých ľudí                                    | Oboznámenie sa s hygienickou starostlivosťou o chorých a starých ľudí, s rôznymi spôsobmi merania telesnej teploty, s príkladami obkladov, s používaním liekov, so základnými lekárskymi vyšetreniami (röntgenové, sonografické, moču, krvi)                                                                                                                                                                                 |
| Pestovateľské práce<br><br>Počet hodín: 54                                | Obsah učiva prispôbíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálным podmienkam školy. Význam pestovania zeleniny pre zdravie človeka. Pestovanie základných druhov zeleniny. Zúžitkovanie odpadu kompostovaním. Biologická ochrana pestovaných plodín.                                                                                                                                                                           |
| Základy technického kreslenia<br><br>Počet hodín: 10 - chlapci            | Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.<br>Osová súmernosť<br>- využívanie osovej súmernosti v praxi (dekoratívna a ľudová tvorba)<br>- znázorňovanie s využitím osovej súmernosti.<br>Zhotovovanie technických náčrtov výrobkov.<br>Rysovanie jednoduchých technických výkresov, praktické využitie.                                                       |
| Spolu: 228 hodín                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

**Proces:**

V tomto ročníku sa zameriame na upevnenie zručností z predchádzajúcich ročníkov. Vedeíme žiakov ku skvalitňovaniu práce. Praktickú činnosť zameriavame na profesijnú prípravu. Jednoduchý technický výkres žiaci zhotovujú len ku konkrétnemu výrobku. Pri príprave pokrmov poučíme žiakov o význame sacharidov pre ľudský organizmus, o dôsledkoch nadmernej konzumácie rafinovaných cukrov a sladkostí. Vedeíme ich k získaniu praktických skúseností pri príprave pohostenia. V rámci exkurzií podľa miestnych možností žiaci spoznávajú tradičné technológie používané v ľudových remeslách daného regiónu, výrobky ľudových remesiel a spracovanie tradičného materiálu. V rámci pestovateľských prác žiaci rozlišujú osivo a sadivo, poznajú ich kvalitatívne vlastnosti rozhodujúce pre rozmnožovanie a úrodu, rozpoznávajú vegetatívne časti rastlín vhodné na rozmnožovanie. Dbáme na to, aby žiaci poznali a rešpektovali požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej pracovnej činnosti. Na hodinách je možné využívať aj iné techniky (napríklad: viazanie - macramé, frivolitkové čipky, šitá čipka, flanderská čipka, gatra, cigánske tkanice, batika, sieťovanie, krosienkovanie, tapiséria, tkanie, pletenie na stroji, aplikácia, intarzia, sútašky, reliéf, kovotepectvo, keramika, drevorezba).

**Medzipredmetové vzťahy:**

- Slovenský jazyk, sloh (popis pracovného postupu, rozhovor, rozprávanie)
- Matematika (jednotky hmotnosti, jednotky dĺžky, meranie, rysovanie, váženie)
- Biológia (neživá príroda, látky a ich vlastnosti, telesá, meranie hmotnosti telesa, starostlivosť o zdravie, zdravá výživa, poranenia, prvá pomoc)
- Výtvarná výchova (estetické cítenie)
- Etická výchova (spoločenskovedné predmety)

**Stratégie vyučovania:**

- vysvetľovanie, rozprávanie, rozhovor, diskusia, pokusy, inštruktáž, skupinová práca, pozorovanie, exkurzie, besedy, vychádzky

**Učebné zdroje:**

- šablóny, nožnice, lepidlá, rôzne druhy papiera, meter, ihly, ihlice, pravítka, koža, koženka, plasty, vlny, drevo, kov, drôtky, pracovné náradie, čistiace prostriedky, elektrospotrebiče, predlohy, návody, recepty, prírodný materiál (trávy, kvety, gaštany, šípky,...), potraviny, drobný materiál (gombíky, gumičky,...), osobné hygienické potreby

**Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Hudobná výchova                                                                       |
| Časový rozsah výučby                   | 1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia                               |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 - primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 9 rokov                                                                               |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy sú podmienené spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom je potrebné rešpektovať ich hudobné schopnosti a zručnosti.

Vyučovací predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionálnu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

| Predmet         | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|-----------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Hudobná výchova | 1                         | 0                          | 1     |

#### Ciele:

- rozvíjať hudobnú a kultúrnu úroveň žiakov
- pestovať záujem o pozorné počúvanie hudby rozličných žánrov
- osvojovať si hudobno-kultúrne a poslucháčske návyky
- aktívne sa oboznamovať s hudobnými nástrojmi a rozlišovať ich podľa zvuku
- sprevádzať spev a hudbu tanečnými krokmi valčíka, polky, karičky a čardáša

#### Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                     | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Piesne na spev<br><br>Počet hodín: 20               | Prala som ja na potôčku (ľudová); Ja som chlapec vrtký (ľudová); Limbora, limbora (ľudová); Tam okolo Levoči (ľudová); Zaleť sokol, biely vták (ľudová); Javorník, Javorník (ľudová); Z Východnej dievčatá (ľudová); Podľme bratia do Betlema (ľudová); Neďaleko mlyna (ľudová); Sobotienka ide (ľudová); Na tej Detve (ľudová); Žalo dievča, žalo trávu (ľudová); Láska, Bože, láska (ľudová); Mám ja kosu, kosičku (ľudová); Neodchádzaj slniečko (A. Čobej); Keby som mal gitaru (A. Čobej); Lúčenie, lúčenie (O. Francisci - B. Wallnerová) a iné. |
| Piesne a skladby na počúvanie<br><br>Počet hodín: 9 | Árie z oper (napríklad: Verdi, Bisset, Cikker a iné)<br>Piesne z muzikálov (napríklad: West Side Story, Na skle maľované a iné)<br>Piesne z operiet (napríklad: Strauss, Dusík, Lehár a iné)<br>Džezové piesne, country, rock and roll (podľa výberu učiteľa)                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Hudobno-pohybový prejav<br>Počet hodín: 9           | Ľudové tanečné hry a ľudové tance podľa spevu žiakov a počúvanej ľudovej hudby.<br>Pohybová improvizácia v rytme modernej hudby.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Spolu: 38 hodín                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

#### Proces:

Pri osvojovaní piesní a v hudobno-pohybových prejavoch zohľadňujeme regionálne osobitosti. V hudobno-pohybových činnostiach môžeme uplatňovať diskotékové tance, rockovú a jazzovú hudbu s prihliadnutím na úroveň hudobných schopností a záujem žiakov. Pri vyjadrovaní hudby pohybom vychádzame z už osvojených pohybových prvkov.

#### Medzipredmetové vzťahy:

- formou vzťahu k slovenskému jazyku (rečnôvanky, vyčítanky, príslovia a porekadlá)
- výtvarná výchova (výtvarné ukážky, ilustrácie...)
- telesná a športová výchova (pohybové hry)

**Stratégie vyučovania:**

Prevahu tvoria použité metódy:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, vysvetľovanie)
- metóda imitačná – napodobňovanie podľa počutia
- praktické metódy v podobe hudobných činností
- metóda sprostredkovania hudobných poznatkov a hudby učiteľom a v interakcii učiteľ – žiak
- hra ako metóda
- metódy demonštračné (demonštrácia akustického záznamu)
- metódy opakovania a precvičovania

**Učebné zdroje:**

- učebnica hudobnej výchovy pre 9. r. SZŠ, hudobný materiál, DVD, vyučovacie programy, hudobné nástroje

**Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Výtvarná výchova                                                                      |
| Časový rozsah výučby                   | 2 hodiny týždenne, spolu 76 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia                               |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 - primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 9 rokov                                                                               |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Hlavným cieľom výtvarnej výchovy je využiť esteticko-výchovný charakter predmetu, čo znamená prebúdzanie a formovanie estetického vzťahu žiaka s mentálnym postihnutím ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia. Estetické zážitky a tvorivé činnosti prispievajú k postupnému zlepšovaniu psychomotorického stavu žiakov, k vyrovnávaniu ich disharmonického rozvoja a celkovej rehabilitácii umožňujúcej úspešné zaradenie do praktického života. Výtvarná výchova vzhľadom na jej rozmanité pôsobenia na motoriku a psychiku žiakov s mentálnym postihnutím je v špeciálnej základnej škole nezastupiteľná. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov. Cieľom výtvarnej výchovy vo vyšších ročníkoch špeciálnej základnej školy je i naďalej viesť žiakov k vytváraniu správneho vzťahu k prírodnej a umeleckej kráse, k výchove vkusu a k rozvoju už osvojených základných výtvarných zručností. V procese vyučovania výtvarnej výchovy je potrebné neustále rať do úvahy nielen výtvarnú typológiu detí, ale hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého žiaka. Vhodné je využiť možnosti terapeutického pôsobenia predmetu s použitím relaxačných činností spätých s emocionálnym prežívaním žiakov.

| Predmet          | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|------------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Výtvarná výchova | 1                         | 1                          | 2     |

### Ciele:

- formovať osobnosť a estetický vzťah žiaka ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia
- prehĺbovať získané poznatky a zručnosti v základných výtvarných technikách dopĺňaním zložitejších foriem výtvarného vyjadrovania
- posilniť výchovno-estetické a arteterapeutické zameranie predmetu

## Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                  | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Výtvarné osvojovanie skutočnosti | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Čerpanie námetov zo skutočnosti, ktorá zodpovedá záujmom žiakov, ich zážitkom,</li> <li>- kompozície s postavou a menšou skupinkou postáv jednoducho rozmiestnených v priestore,</li> <li>- voľné vyjadrenie proporcie a pohybu ľudskej postavy na základe poznania, pozorovania a poučenia,</li> <li>- zjednodušovanie typických predmetov a tvarov do grafickej podoby,</li> <li>- detaily v kresbe (postavy, tváre a pod.)</li> </ul> <p><u>Výtvarné techniky:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- kresba, grafika (tlač z výšky, tlač z hĺbky – suchá ihla, sadroryt, linoryt)</li> </ul> <p><u>Výtvarný materiál:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- volíme podľa výberu výtvarnej techniky</li> <li>- výtvarné vyjadrovanie tvarových, farebných a priestorových javov, prehlbovanie poznatkov perspektívneho zobrazovania</li> </ul> <p>Príklady námetov:<br/>Svet po lupou a mikroskopom, kryštály, nerasty.<br/>Motív krajiny – blízke okolie školy, tiché zákutia ulíc a parkov</p> <p><u>Výtvarné techniky:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- široká škála základných, čistých i aplikovaných a kombinovaných techník</li> </ul> <p><u>Výtvarný materiál:</u></p>                                                       |
| Počet hodín: 28                  | volíme podľa výberu výtvarnej techniky.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Práca s výtvarnými prostriedkami | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Prehlbovanie poznatkov žiakov o zákonitostiach úžitkového umenia, výtvarnej výrobe prostredníctvom dekoratívnych prác a výtvarných činností spojených s experimentovaním,</li> <li>- informačná, myšlienková a výtvarno-estetická funkcia grafiky,</li> <li>- uplatňovanie spojenia motívu a písma na ploche a v kompozíciách,</li> <li>- výrazové možnosti písma v hravých a experimentálnych činnostiach s použitím hotového typografického písma.</li> </ul> <p><u>Výtvarné techniky:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- využívame širokú paletu výtvarných techník podľa záujmu žiakov; ako novú naučíme žiakov viacfarebnú voskovú batiku.</li> </ul> <p><u>Výtvarný materiál:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- volíme podľa výberu výtvarnej techniky</li> <li>- Prehlbovanie poznatkov o vzťahu a technických princípoch architektúry, možnosti architektonického a urbanistického riešenia, práca s trojrozmerným materiálom,</li> <li>- poznávanie vzťahu funkcie a formy objektu a jeho priestorový výraz na základe experimentovania pri ich vytváraní.</li> <li>- námety čerpáme zo súčasnej bytovej a nábytkovej kultúry,</li> <li>- vytváranie architektonických objektov s doplnením životného prostredia – prírody.</li> </ul> |

|                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                 | <u>Výtvarné techniky:</u><br>- modelovanie, asambláž a všetky vhodné techniky pre výtvarno-konštruktívne činnosti.<br><u>Výtvarný materiál:</u><br>- využitie rôznych odpadových materiálov a farieb                                                                                               |
| Počet hodín: 28 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Výtvarné umenie | - Poznávanie umenia cez umelecké reprodukcie, filmy, fotografie.<br>- Súčasná architektúra a urbanizmus.<br>- Bytová kultúra – funkčné a estetické požiadavky.<br>Zátišia v dielach umelcov – J. Mudroch, M. Medvecká, L. Guderna, V. Špála, J. Šturdík, porovnať s tvorbou P. Picassa, H. Matisa. |
| Počet hodín: 20 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Spolu: 76 hodín |                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

### Proces:

Vyučovacie hodiny výtvarnej výchovy v 9. ročníku majú v prevažnej miere relaxačný charakter. Využívame arteterapeutické cvičenia.

Ten istý námet môžu skupiny alebo dvojice žiakov realizovať rozličnými technikami, ktoré si osvojili v predchádzajúcich ročníkoch a rozličným výtvarným materiálom. Pri ich voľbe zohľadňujeme mieru postihnutia každého žiaka. Nevyžadujeme, aby žiaci zvládli všetky zvolené techniky súčasne. Využívame individuálne, párové, skupinové výtvarné aktivity, ktoré uvoľňujú napätie, stres a uspokojujú potrebu zmysluplnej činnosti.

### Medzipredmetové vzťahy:

- etická výchova
- vlastiveda
- matematika – geometria
- slovenský jazyk, sloh - opis

### Stratégie vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- vysvetľovanie, rozhovor
- metódy samostatnej práce
- metóda precvičovania
- zmiešané metódy vyučovania – skupinová práca
- exkurzie
- vychádzky

### Učebné zdroje:

Pomôcky: drevko, tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, temperové farby, voskové farby, akvarelové farby, tempery, olejové farby, štetce, suchý pastel, masťný pastel, hlina, plastelína, modurit, sadra, lepidlo, lak, nožnice, farebný papier, novinový papier, tekutý škrob, lepiaca páska, textil.

**Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                        |
|----------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Telesná a športová výchova                                                             |
| Časový rozsah výučby                   | 2 hodiny týždenne, spolu 76 vyučovacích hodín                                          |
| Ročník                                 | deviaty                                                                                |
| Škola                                  | Spojená škola, orgianizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia                                |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                         |
| Dĺžka štúdia                           | 9 rokov                                                                                |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                  |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                              |

### Charakteristika predmetu:

Ciele vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sledujú dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, t. j. dosiahnutie žiadaného stupňa telesnej zdatnosti, odolnosti a pohybových zručností. U žiakov sa snažíme vypestovať hygienické návyky, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí. Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej a športovej výchovy, zameraná k zmierňovaniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu. Rozvíjanie pohybovej aktivity súvisí s rozvojom poznávacej činnosti, pretože v rámci telesnej a športovej výchovy zámerne pôsobíme na rozvoj psychických funkcií, ako je vnímanie a pozorovanie, pamäť, pozornosť, fantázia, myslenie a reč. Pri zachovaní mnohostrannej funkcie vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova odporúčame citlivý prístup k výkonnostnému chápaniu jeho procesu, hlavne v porovnávaní motorických a fyzických výkonov žiakov. Odporúčame podriadiť motorické, ale predovšetkým fyzické výkony, ako cieľové kategórie emocionalite, t.j. pre radosť z pohybu, spolupatričnosti. Podľa regionálnych podmienok a možností školy odporúčame zaradiť predplaveckú a plaveckú prípravu, lyžovanie, korčuľovanie, florbal a iné pohybové aktivity.

| Predmet                    | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|----------------------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Telesná a športová výchova | 2                         | 0                          | 2     |

### Ciele:

- osvojiť si zložitejšie pohybové zručnosti základných športových disciplín, telovýchovnej terminológie a poznatkov z telesnej kultúry
- osvojiť si základné poznatky o poskytovaní pomoci pri cvičeniach
- zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia
- dodržiavať princípy fair-play

## Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                                                | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Poradové cvičenia<br>Počet hodín: 2                                            | Upevňovanie poznatkov z poradových povelov a povelovej techniky.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Prípravné, kondičné, koordináčne a kompenzačné cvičenia<br><br>Počet hodín: 10 | Cvičenia k upevňovaniu správneho držania tela.<br>Zvyšovanie pohyblivosti kĺbov.<br>Rozvoj obratnosti a rovnováhy.<br>Zdokonaľovanie chôdze, behu, lezenia, plazenia, podliezania, preliezania, vystupovania, zostupovania, zoskakovania, rúčkovania, dvíhania, nosenia, ťahania, gúľania, hádzania.<br>Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín, trupu a horných končatín.<br>Strečingové cvičenia.                                                                                                                             |
| Športová gymnastika<br><br>Počet hodín: 15                                     | <u>Akrobacia</u><br>Kotúľ letmo.<br>Stoj na rukách.<br>Premet bokom.<br>Samostatná akrobatická zostava.<br>Preskoky (koza, debna, kôň, stôl)<br><u>Hrazda</u><br>Rúčkovanie.<br>Krúženie vo zvisle.<br>Zhyby.<br>Zhyb zo zvisu stojmo.<br>Výmyk odrazom jednonož, prešvih únožmo, záves a vzopretie závesom v podkolení.<br>Zoskok zákmihom.<br><u>Kladina</u> (alebo lavička)<br>Náskoky, chôdza, prísunná chôdza, obraty, zmeny polôh tela (dievčatá) váha predkloňmo.<br><u>Šplh</u><br>Šplh bez prírazu (chlapci).<br>Skok prípätmo. |
| Rytmická gymnastika a tanec<br>Počet hodín: 4                                  | Jednoduchý krajový tanec v $\frac{3}{4}$ takte – trojdup.<br>Jednoduché varianty tancov disko a country. Vyjadrenie rytmických motívov improvizovaným pohybovým prejavom.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Atletika                                                                       | <u>Beh</u><br>Rozložené rovinky.<br>Beh na 100 metrov.<br>Nízky štart z blokov.<br>Vytrvalostný beh na 600 – 1000 metrov.<br>Beh v zatáčke<br><u>Skok do diaľky</u><br>Skok do diaľky skrčmo.<br><u>Skok do výšky</u><br>Skok technikou obkročmo flop z 3 krokov, z celého rozbehu.<br><u>Hod granátom</u>                                                                                                                                                                                                                               |

|                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Počet hodín: 15 | Držanie granátu, hod z miesta, z bočného postavenia, z rozbehu.<br><u>Vrh guľou</u><br>Vrh guľou z miesta, z bočného postavenia.<br>Prekážkový beh cez prírodné prekážky<br><u>Štafetový beh</u><br>Nízky štart so štafetovým kolíkom.<br>Štafetový beh 4 x 60 m, 4 x 100 m.                                                                                                                                                                                                       |
| Počet hodín: 20 | <u>Športové hry</u><br><u>Basketbal a hádzaná</u><br>Dvojtakt, strelba po dvojtakte, doskakovanie lopty (basketbal).<br>Obranné činnosti jednotlivca.<br>Útočné kombinácie.<br>Hra na jeden kôš (jednu bránku).<br>Hra s upravenými pravidlami basketbalu a hádzanej.<br><u>Futbal</u><br>Hra s upravenými pravidlami futbalu, sálového futbalu.<br><u>Volejbal</u><br>Nahrávka, hra na zmenšenom ihrisku s upravenými pravidlami.<br>Spodné podanie, hra s upravenými pravidlami. |
| Počet hodín: 10 | <u>Cvičenie v prírode</u><br>Orientácia v teréne.<br>Mierka mapy.<br>Kompas, buzola.<br>Práca s nožom, sekerou a pílou.<br>Stavba stanu.<br>Ochrana prírody.<br><u>Pešia turistika</u><br>Chôdza so záťažou.<br>Orientačný pretek s úlohami.                                                                                                                                                                                                                                       |
| Spolu: 76 hodín |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

### Proces:

Počas vyučovacích hodín si žiaci osvojujú základné poznatky o poskytovaní pomoci pri konkrétnych cvičeniach. Učíme žiakov poznávať účinok vykonávaných pohybových činností na svoj organizmus, primerane hodnotiť kvalitu vlastnej realizovanej pohybovej činnosti. Poznatkami z telesnej kultúry pomáhame žiakom pri utváraní vzťahu k správnej životospráve a celoživotnej pohybovej aktivite.

Pri relaxačných cvičeniach dbáme na to, aby boli žiaci schopní uvoľňovať svalové skupiny a uvedomovať si ich pri polohách a pri pohybe.

### Medzipredmetové vzťahy:

- formou prierezových tém, napr. témy vyučované v rôznych predmetoch (geografia, matematika, hudobná výchova)
- organizovanie školských súťaží, triednych súťaží

**Stratégie vyučovania:**

Vo výchovno vzdelávacom procese je potrebné individuálne pre každého žiaka citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

**Učebné zdroje:**

- odborná literatúra, časopisy, encyklopédie
- materiálno – technické a didaktické prostriedky
- internet

**Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

**OBSAH VZDELÁVANIA**

**PRE 9. ROČNÍK**

**PRE ŽIAKOV SO STREDNÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

**Variant B**

## Školský vzdelávací program pre 9. ročník ŠZŠ

Rámcový učebný plán pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom slovenským (variant B)

| Vzdelávacia oblasť                                    | Predmet                               | ŠVP<br>počet hodín | ŠkVP<br>počet hodín | Spolu     |
|-------------------------------------------------------|---------------------------------------|--------------------|---------------------|-----------|
| <b>Jazyk a komunikácia</b>                            | Slovenský jazyk a literatúra          | 3                  | 1                   | <b>4</b>  |
|                                                       | Rozvíjanie komunikačnej schopnosti    | 2                  | 1                   | <b>3</b>  |
|                                                       | Rozvíjanie grafomotorických zručností |                    |                     |           |
| <b>Matematika a práca s informáciami</b>              | Matematika                            | 3                  | 2                   | <b>5</b>  |
|                                                       | Informatika                           | 1                  |                     | <b>1</b>  |
| <b>Človek a príroda</b>                               | Vecné učenie                          | 3                  |                     | <b>3</b>  |
| <b>Človek a hodnoty</b>                               | Etická výchova                        | 1                  |                     | <b>1</b>  |
|                                                       | Náboženská výchova                    |                    |                     |           |
|                                                       | Náboženstvo                           |                    |                     |           |
| <b>Človek a svet práce</b>                            | Pracovné vyučovanie                   | 5                  |                     | <b>5</b>  |
| <b>Umenie a kultúra</b>                               | Hudobná výchova                       | 1                  |                     | <b>1</b>  |
|                                                       | Výtvarná výchova                      | 1                  |                     | <b>1</b>  |
| <b>Zdravie a pohyb</b>                                | Telesná a športová výchova            | 2                  |                     | <b>2</b>  |
| <b>Spolu povinná časť</b>                             |                                       | 22                 |                     |           |
| <b>Voliteľné hodiny</b>                               |                                       |                    | 4                   |           |
| <b>SPOLU:<br/>povinná časť +<br/>voliteľné hodiny</b> |                                       |                    |                     | <b>26</b> |

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Slovenský jazyk a literatúra                                                          |
| Časový rozsah výučby                   | 4 hodiny týždenne, spolu 152 vyučovacích hodín                                        |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia                            |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra je vo výchovno-vzdelávacom procese žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia jedným z kľúčových.

Prostredníctvom rozvíjania materinského jazyka v ústnej a písomnej forme u žiakov cielene budujeme zručnosti potrebné na získavanie informácií a na ich výmenu v sociálnom kontakte, čo má výrazný podiel na celkovej socializácii dieťaťa.

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra pozostáva zo zložiek čítanie a literárna výchova, písanie a sloh.

#### Čítanie a literárna výchova

Požiadavky v súvislosti s nácvikom techniky čítania, čítania s porozumením, reprodukcie obsahu textu u žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia nie je možné zovšeobecniť. Nie je teda možné ani vyžadovať detailné dodržiavanie obsahu vzdelávania určeného pre jednotlivé ročníky. Je potrebné počítať s tým, že jednotliví žiaci môžu prejavíť taký záujem o čítanie, že pomerne ľahko zvládnu jeho techniku a iní, napriek priaznivejšej mentálnej kapacite, nebudú postupovať očakávaným tempom. V takých prípadoch učiteľ hľadá iný spôsob práce so žiakom, pričom však dosahovanie iných cieľov, vrátane obsahu učiva, dokáže patrične odôvodniť.

Nie je záväzné učiť žiaka všetky tvary písmen veľkej a malej, tlačenej a písanej abecedy, pripúšťa sa nácvik čítania aj zápisu iba tvarov písmen veľkej tlačenej abecedy, treba však pamätať na neskorší obmedzený výber textov na čítanie – (malé tlačené písmená).

V prípade, že žiak je schopný pracovať s viacerými tvarmi písma, možno mu pri preberaní každého písmena pridať aj tvar malého tlačeného, veľkého písaného a malého písaného písmena. Pri výučbe čítania sa môže stať, že úroveň techniky čítania u žiaka presiahne úroveň jeho intelektuálneho a rečového vývinu a nebude v súlade s úrovňou chápania čítaného textu.

Okrem textov na čítanie je preto potrebné takmer vždy využívať aj ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová (osoba, zviera, vec, jav, činnosť, farby, výraz tváre a pod.) alebo skutočné predmety, resp. predvádzanie činností.

Pri nácviku pozornosti žiaka a tých zručností, ktoré predchádzajú učeniu čítať, ale aj pri samotnom vyučovaní čítania dbáme na to, aby sme ho upútali témami jemu blízkymi, ktorých použitie môžu slúžiť ako motivácia, resp. odmena.

| Predmet                      | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|------------------------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Slovenský jazyk a literatúra | 3                         | 0                          | 3     |

### Ciele:

- vedieť opísať a prepísať ľahký text
- správne písať krátke a dlhé samohlásky v slovách
- učiť sa písať správne predložky a spojky
- vedieť o sebe podať základné informácie formuláciou jednoduchej vety
- naučiť sa čítať ľahké texty s porozumením
- naučiť sa (s pomocou) reprodukovat' dej jednoduchej rozprávky

### Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                    | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Čítanie a literárna výchova<br><br>Počet hodín: 76 | Čítanie tlačeného a písaného textu.<br>Čítanie jednoduchých náučných a umeleckých textov s porozumením, orientácia v texte, reprodukovanie jeho obsahu.<br>Čítanie detských kníh a časopisov.                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Sloh<br><br>Počet hodín: 38                        | Utvrdenie písania vlastného mena, mien rodičov, súrodencov, dátumu narodenia, adresy svojho bydliska; ústne vyjadrenie týchto informácií formuláciou jednoduchej vety.<br>Jednoduchá formulácia odpovedí na otázky.<br>Ústny a písomný opis jednoduchého predmetu.<br>Jednoduchá charakteristika vlastností rozprávkových postáv.<br>Ústne a písomné precvičovanie foriem spoločenského styku.<br>Rozprávanie podľa pripravenej osnovy, podľa série obrázkov. |
| Písanie<br><br>Počet hodín: 38                     | Precvičenie a utvrdenie písmen dz, Dz, dž, Dž, G, Ch, L, S, Š, V.<br>Precvičenie a utvrdenie písania krátkej a dlhej samohlásky v slovách.<br>Písanie predložky a spojky ako samostatného slova.<br>Opisovanie a prepisovanie ľahkého textu.<br>Písanie jednoduchých viet podľa diktátu.                                                                                                                                                                      |
| Spolu: 152 hodín                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

### Proces

So žiakmi utvrdzujeme správne písanie slov, dbáme na to, aby nevynechávali v slove písmená, neprehadzovali poradie písmen v slove. Často zaraďujeme precvičovanie súvislého jazykového prejavu žiakov. Snažíme sa v rámci mentálnych možností žiakov o rozvoj ich rečovej kultúry. Podľa možností školy zúčastniť sa so žiakmi divadelného a filmového predstavenia.

### Medzipredmetové vzťahy:

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti, rozvoj grafomotorických schopností.

**Stratégie vyučovania:**

Okrem textov na čítanie je potrebné využívať ilustrácie znázorňujúce kľúčové slová, alebo skutočné predmety.

Je vhodné používať tieto metódy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika),
- slovné metódy (rozprávanie, rozhovor),
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem sa sústredíme na frontálnu, skupinovú (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi. Počas celého roka venujeme starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov.

**Učebné zdroje:**

Čítanka, Odborná literatúra – metodika, Odborné časopisy, Pracovné zošity, pracovné listy vytvorené učiteľom, Internet, detská literatúra, IKT a výučbové programy

**Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Rozvíjanie komunikačnej schopnosti                                                    |
| Časový rozsah výučby                   | 3 hodiny týždenne, spolu 114 vyučovacích hodín                                        |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia                            |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti (ďalej aj „RKS“) je určený pre všetkých žiakov s mentálnym postihnutím. V klinickom obraze mentálnej retardácie sa vyskytujú sprievodné prejavy v neuro-psychickom vývine, vo vývine motoriky, psychiky, citov, vôle a najmä v oblasti komunikácie a reči.

Komunikačná schopnosť je komplexná schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.

Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (foneticko-fonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). Preto je obsah predmetu RKS zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.

Narušená komunikačná schopnosť detí s mentálnym postihnutím má špecifickú etiológiu, symptomatológiu aj metódy intervencie. (Lechta - Matuška, 1995) U detí s mentálnym postihnutím býva zvyčajne vývin reči oneskorený alebo obmedzený.

| Predmet                            | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|------------------------------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Rozvíjanie komunikačnej schopnosti | 2                         | 1                          | 3     |

### Ciele:

- stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť
- rozvíjať porozumenie reči
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka
- rozvíjať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka

Podľa individuálneho stavu/úrovne komunikačnej schopnosti žiaka stimulujeme a rozvíjame nasledovné oblasti:

Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                          | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Pragmatická rovina jazyka                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <p>Porozumenie reči</p> <p>Počet hodín: 5</p>            | <p>Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov.</p> <p>Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.</p> <p>Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <p>Rozvíjanie expresívnej reči</p> <p>Počet hodín: 5</p> | <p>Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť - hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky.</p> <p>Nehovoriaci žiaci komentujú s pomocou posunkov grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom.</p> <p>Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať („zažiť ich“) a tým si upevňovať slovnú zásobu.</p> <p>Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií.</p> <p>Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.</p> |
| <p>Rozhovor</p> <p>Počet hodín: 10</p>                   | <p>Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom.</p> <p>Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru.</p> <p>Výber komunikačných prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi. Odpoveď na otázku, kladenie otázok.</p> <p>Modelové hry, dramatizácia.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Lexikálno-sémantická rovina jazyka                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Rozvoj slovnej zásoby                                    | <p>Pomenovávanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov.</p> <p>Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod.)</p> <p>Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

|                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Počet hodín: 10                                             | <p>zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.)</p> <p>Zovšeobecňovanie pojmov.</p> <p>Kľúčové slová.</p> <p>Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Morfologicko-syntaktická rovina jazyka                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Syntaktické a morfologické pravidlá, rozvoj jazykového citu | <p>Nácvik ohýbania slov.</p> <p>Nácvik predložkových väzieb a analógie primerane schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom.</p> <p>Maľované čítanie.</p> <p>Doplňovanie a opakovanie viet.</p> <p>Odvodzovanie slov.</p> <p>Tvorba viet a súvetí.</p> <p>Rozvoj porozumenia reči.</p>                                                                                                                                                                                                                                     |
| Počet hodín: 10                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Foneticko-fonologická rovina jazyka                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti              | <p>Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík.</p> <p>Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Počet hodín: 10                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Rozvíjanie rozprávačských schopností (naratív)              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Rozprávanie                                                 | <p>Pozorovanie osôb a udalostí v okolí, uvažovanie o nich aj mimo ich bezprostredného vnímania.</p> <p>Jednoduché rozprávanie zážitku podľa osnovy, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami.</p>                                                                                                                                                                                                                                       |
| Počet hodín: 10                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Rozvoj taktilného a kinestetického vnímania                 | <p>Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností.</p> <p>Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Počet hodín: 2                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Sluchová a zrková gnózia (vnímanie, diferenciácia, pamäť).  | <p>Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru. Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod.</p> <p>Vnímanie a diferencovanie viditeľných znakov predmetov, osôb a udalostí, vnímanie viditeľných zmien. Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti. Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy.</p> <p>Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie – kategorizácia</p> <p>Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zrková,</p> |

|                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Počet hodín: 6                              | pracovná pamäť)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Priestorová orientácia a orientácia v čase  | Cvičenia pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná orientácia<br>Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti)<br>Intermodalita (audiovizuálny vzťah)                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Počet hodín: 2                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Rozvoj motorických schopností               | Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforhythmiky.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Počet hodín: 6                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Rozvoj čitateľskej a písateľskej schopnosti | Rozvíjanie schopnosti diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku) hrovou formou. Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov. Schematické znázornenie slov. Rytmozovanie riekaniak a detských pesničiek. Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava). Obrázkové (maľované) čítanie. |
| Počet hodín: 38                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Spolu: 114 hodín                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

### Proces:

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať. Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom a zároveň témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete Slovenský jazyk a literatúra a Vecné učenie. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii. Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou. Odporúčame rozširovať vytváranie komunikačných situácií a okruh komunikačných partnerov aj do prostredia mimo školy a rodiny, napr. komunikácia v obchode, na pošte, na stanici a pod.

U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci, zaraďujeme prvky alternatívnej a augmentatívnej komunikácie (AAK).

### Medzipredmetové vzťahy:

Formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracovávané v rámci predmetov (vecné učenie, výtvarná výchova, rozvíjanie sociálnych zručností, pracovné vyučovanie).

### Stratégie vyučovania:

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti je založené na porozumení pojmov a súvislostí a na ich precvičovaní a používaní v komunikácii.

Vhodné je používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (vysvetľovania rozhovoru)
- metódy samostatnej práce
- metódy opakovania a precvičovania
- demonštračné metódy

- metóda viacnásobného opakovania
- zmiešané formy vyučovania napríklad skupinová.

Vyučovacie hodiny rozvíjania komunikačnej schopnosti by mali pripraviť žiaka na zvládnutie komunikácie a porozumenia.

#### **Učebné zdroje:**

Učebnice SJ a čítanky ročníkov 1-4, knihy riekaniek, leporelá, Ondrejovič : Pravidlá slovenského pravopisu, články a texty, ukážky z literárnych diel, texty z populárnej literatúry, námetové hry.

#### **Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Matematika                                                                            |
| Časový rozsah výučby                   | 5 hodiny týždenne, spolu 190 vyučovacích hodín                                        |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia                            |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Žiak získava prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôbuje individuálnym schopnostiam žiaka. Dôležitý je výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a vhodné učebné prostredie.

Učivo musí byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšie. Nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

| Predmet    | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Matematika | 3                         | 2                          | 5     |

### Ciele:

- poznať číselný rad do 100 a orientovať sa v ňom
- vedieť písomne pričítať a odčítať jednociferné číslo od dvojciferného v obore do 100 s prechodom cez základ 10 alebo pomocou kalkulačky
- pochopiť pojem párne a nepárne číslo
- vedieť pomenovať meracie prostriedky
- vedieť určovať čas

## Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                                    | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|--------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Numerácia prirodzených čísel v obore do 100<br><br>Počet hodín: 88 | Sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla bez prechodu cez základ 10 v obore do 100.<br>Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10 v obore do 100. Príklady typu: $20 + 40$ , $80 - 30$ , $35 + 20$ , $73 - 30$ .<br>Písomné sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ 10 v obore do 100 ( alebo s pomocou kalkulačky).<br>Vysvetlenie pojmov – párne a nepárne čísla. |
| Manipulácia s peniazmi<br>Počet hodín: 30                          | Manipulácia s peniazmi.<br>Počítanie s mincami a bankovkami.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Určovanie času<br>Počet hodín: 25                                  | Upevňovanie učiva o určovaní času (celé hodiny a polhodiny).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Zlomky<br><br>Počet hodín: 25                                      | Praktické oboznamovanie sa s pojмами polovica, štvrtina na predmetoch a kresbách.<br>Počtový zápis $\frac{1}{2}$ , $\frac{1}{4}$ , $\frac{1}{3}$ .                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Praktické meranie<br><br>Počet hodín: 22                           | Dĺžkové miery 1m a 1 cm.<br>Rysovanie čiar, meranie dĺžky.<br>Váženie na kilogramy, meranie objemu na litre                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Spolu: 190 hodín                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

### Proces:

Matematické výpočty a merania majú vychádzať z praktického života žiakov. Snažíme sa, aby žiaci zvládli sami prácu s jednoduchou kalkulačkou. Pri praktickom meraní sa žiaci učia používať osobnú váhu a kuchynskú váhu, zapísať nameranú hodnotu. Učíme ich poznať svoju hmotnosť a výšku.

### Medzipredmetové vzťahy:

Informatika, rozvíjanie komunikačnej schopnosti

### Stratégia vyučovania:

Pri vyučovaní matematiky je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, dramatizácia)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, obrázkovým materiálom)
- inscenačné metódy
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

Z organizačných foriem sa sústredíme na frontálnu, skupinovú (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce. Počas celého roka venujeme starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov.

**Učebné zdroje:**

L. Melišková: Matematika pre 5. ročník špeciálnych základných škôl.

L. Melišková: Matematika pre 5. ročník špeciálnych základných škôl, pracovný zošit, encyklopédie, slovníky, časopisy, materiálno - technické a didaktické prostriedky.

**Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Informatika                                                                           |
| Časový rozsah výučby                   | 1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s stredným stupňom mentálneho postihnutia                             |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Vyučovací predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov.

Cieľom informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník pri práci s počítačom.

Žiaci si prostredníctvom práce s jednoduchými edukačnými počítačovými programami určenými pre výchovu, vzdelávanie a alternatívnu komunikáciu osvojujú obsluhu počítača na elementárnej užívateľskej úrovni, primerane k ich individuálnym schopnostiam. Získané zručnosti im v praktickom živote uľahčia spôsob komunikácie.

Získané zručnosti žiaci upevňujú v medzipredmetových vzťahoch pri práci so špeciálnymi edukačnými programami, ktoré sú ľahko ovládateľné – jednou alebo dvoma klávesami, môžu ich používať aj žiaci s narušenou motorikou rúk.

Odporúčame podľa možností školy, aby mali žiaci vzhľadom k ich individuálnym schopnostiam špeciálne pomôcky pre ovládanie PC ako sú rôzne tlačidlá, držiaky tlačidiel, klávesnice s veľkými aktívnymi plochami, dotykové monitory, polohovacie zariadenia, ktoré nahrádzajú klasickú myš a rôzne komunikátory.

Pri vyučovaní predmetu informatika spravidla pri jednom počítači sedí jeden žiak.

| Predmet     | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|-------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Informatika | 1                         | 0                          | 1     |

### Ciele:

- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou
- vedieť pracovať s jednoduchým edukačným programom a hrou
- rozširovať svoje zručnosti v grafickom editore používaním ďalších nástrojov

## Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                                  | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Oboznámenie sa s počítačom<br>Počet hodín: 5                     | Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou.<br>Poznávanie tlačiarne a jej funkcie.                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Ovládanie jednoduchej hry<br>Počet hodín: 9                      | - pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti<br>Počet hodín: 9 | - kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu -<br>používanie nástroja výplň a výber farby, tvary<br>- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora -<br>používanie nástroja otáčanie, zmena veľkosti obrázka.                                                                                                                                            |
| Práca v textovom editore<br>Počet hodín: 5                       | - orientácia na klávesnici v poli písmen a číslíc, poznávanie funkcie klávesov Enter a Backspace.                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Práca s edukačnými programami<br>Počet hodín: 10                 | - na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov<br>- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné<br>- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu<br>(Edukačné programy:<br>Alík - Veselá matematika, Alík - Môj prvý šlabikár, Vševedko na vidieku<br>Matematika na divokom západe, Čím budem?, Než pôjdem do školy) |
| Spolu: 38 hodín                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

### Proces:

Žiaci pracujú samostatne alebo s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnúť. Upevňujeme orientáciu vpravo – vľavo.

Vopred pripravený obrázok z geometrických tvarov žiaci vyfarbujú pomocou nástroja výplň a výber farby, neskôr učíme žiakov tvoriť obrázok pomocou geometrických tvarov, zároveň tvary pomenujú, spočítajú – uplatňujeme využívanie medzipredmetových vzťahov. V textovom editore sa učia napísať svoje meno, priezvisko a adresu samostatne alebo s pomocou.

### Medzipredmetové vzťahy:

- formou prierezových tém, napr. témy vyučované v rôznych predmetoch
- organizovanie súťaží, triednych súťaží

### Stratégie vyučovania:

Vo výchovnovzdelávacom procese je potrebné individuálne pre každého žiaka citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

**Učebné zdroje:**

- pracovné listy
- detské časopisy, encyklopédie
- materiálno – technické a didaktické prostriedky

**Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Vecné učenie                                                                          |
| Časový rozsah výučby                   | 3 hodiny týždenne, spolu 114 vyučovacích hodín                                        |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia                            |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika:

Cieľom vyučovacieho predmetu vecné učenie je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí.

Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek spôsobom prijateľným pre žiakov s mentálnym postihnutím

Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom.

Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa zo základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na aktívnu účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

| Predmet      | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|--------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Vecné učenie | 3                         | 0                          | 3     |

## Ciele:

- poznať rozdiel v spôsobe nakupovania v obchode s predavačkou a v samoobsluže
- vedieť nakúpiť tovar, zistiť cenu výrobku, požiadať o tovar – s pomocou
- vedieť opísať ťažkosti pri bežnom ochorení
- poznať zásady správania sa v dopravnom prostriedku
- vedieť sa bez/s pomocou s orientovať v priestore zdravotného strediska

## Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                          | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Nakupovanie<br><br>Počet hodín: 10       | Obchod, obchodný dom, veľké obchodné centrum, špecializované predajne<br><u>Nakupovanie základných potravín</u><br>Nakupovanie podľa zoznamu, vyhľadanie ceny, váženie ovocia a zeleniny<br>Poznávanie dátumu výroby a dátumu spotreby potravín<br>Zisťovanie celkovej ceny za nákup, používanie kalkulačky<br><u>Nakupovanie základných hygienických potrieb</u><br>Nakupovanie tovaru súvisiaceho s dennými hygienickými úkonmi<br><u>Nakupovanie odevov a obuvi</u><br>Komunikácia s predavačkou: požiadanie o pomoc pri nákupe, požiadanie o druh tovaru, jeho veľkosť, skúšanie tovaru, platenie |
| Služby<br><br>Počet hodín: 5             | Čistiareň, práčovňa, oprava obuvi, oprava elektrospotrebičov – výmenný lístok k objednanej službe, platba<br>Upratovanie domácnosti, čistenie kobercov, čalúneného nábytku, holičstvo, kaderníctvo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Zdravie a choroba<br><br>Počet hodín: 24 | Pojmy zdravie a choroba<br>Ochrana zdravia, prevencia ochorení otužovaním, vyváženým stravovaním a dodržiavaním pravidiel osobnej hygieny<br>Zvýšená hygiena pri kontakte s chorými osobami, po návšteve nemocnice<br>Angína, chrípka – prejavy ochorenia<br>Liečebný režim – meranie teploty, užívanie liekov, pitie teplých čajov z liečivých bylín<br>Druhy liekov – tablety, kvapky, sirupy, masti; bezpečné užívanie liekov                                                                                                                                                                      |
| U lekára<br><br>Počet hodín: 15          | Zdravotné stredisko, nemocnica s poliklinikou, všeobecný lekár, odborný lekár<br>Karta poistenca, objednanie termínu vyšetrenia<br>Bežné ochorenia a ich príznaky, opis ťažkostí, recept, návšteva lekárne<br>Liečenie pacienta v domácnosti<br>Privolanie obvodného lekára do bytu, lekárskej služby prvej pomoci, záchrannej služby                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Dopravné prostriedky                     | Druhy dopravných prostriedkov – utvrdenie poznatkov z nižších ročníkov                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

|                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Počet hodín: 20                            | Miesto čakania na dopravný prostriedok - stanica, zastávka<br>Kúpa cestovného lístka, cestovný poriadok, určovanie času<br>Pravidlá správania sa v dopravných prostriedkoch<br>Cestovanie dopravnými prostriedkami v mieste bydliska<br>Druhy dopravných prostriedkov – utvrdenie poznatkov z nižších ročníkov<br>Miesto čakania na dopravný prostriedok - stanica, zastávka<br>Kúpa cestovného lístka, cestovný poriadok, určovanie času<br>Pravidlá správania sa v dopravných prostriedkoch<br>Cestovanie dopravnými prostriedkami v mieste bydliska |
| Na pošte<br><br>Počet hodín: 10            | Podávanie pohľadníc, listov, balíkov, peňažných poukázok, počítanie peňazí<br>Požiadanie o pomoc<br>Oboznámenie sa s prostredím pošty – podľa miestnych možností                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| V banke<br><br>Počet hodín: 10             | Rozdelenie finančných prostriedkov na mesiac, rozpočet domácnosti, hospodárenie s peniazmi<br>Sporenie, usporená suma, vklad, výber a zostatok peňazí v banke – práca s kalkulačkou<br>Osobný účet, platobná karta, bankomat<br>Oboznámenie sa s prostredím banky – podľa miestnych možností.                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Naša vlasť<br><br>Počet hodín: 5           | Štátne symboly: štátna vlajka, štátny znak, štátna hymna<br>Prezident Slovenskej republiky<br>Najznámejšie oblasti a mestá Slovenskej republiky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Návšteva v ZOO<br>Počet hodín: 5           | Zvieratá žijúce u nás a cudzokrajné zvieratá                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Využívanie voľného času<br>Počet hodín: 5  | Návšteva divadelného a filmového predstavenia, spoločenské a športové hry, turistika                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Prázdniny, dovolenka<br><br>Počet hodín: 5 | Striedanie práce a odpočinku.<br>Aktívny a pasívny oddych.<br>Najznámejšie rekreačné miesta.<br>Pohľadnica z dovolenky.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Spolu: 114 hodín                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

#### Proces:

Podľa miestnych podmienok sa žiaci oboznamujú s nakupovaním potravín a drogistického tovaru v malom obchode, supermarkete, hypermarkete. Prakticky sa učia orientovať s nákupným vozíkom v regáloch. Oboznamujeme ich s obmedzenou trvanlivosťou potravín, ktorá je vyznačená na obale. Za pomoci učiteľa nakupujú 3 – 5 položiek tovaru, v závislosti od schopností žiakov.

Prostredníctvom didaktickej hry nacvičujeme správanie sa počas čakania na dopravný prostriedok na zastávke, na stanici a pravidlá správania sa v dopravnom prostriedku.

Podľa miestnych možností v rámci vychádzok oboznámime žiakov s reálnym prostredím zdravotného strediska, lekárne, pošty, banky, čistiarne, autobusovej alebo železničnej stanice.

**Medzipredmetové vzťahy:**

Formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracované v rámci predmetov (výtvarná výchova, rozvíjanie sociálnych zručností, pracovné vyučovanie).

**Stratégie vyučovania:**

Vo výchovno - vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód a organizačných foriem vyučovania napr:

-motivačné rozprávanie, rozhovor, pochvala, povzbudenie; slovné metódy; metódy samostatnej práce; demonštračné metódy; metóda viacnásobného opakovania; zmiešané formy vyučovania napr. Skupinová

**Učebné zdroje:**

Vybrané pracovné listy z Vecného učenia, Plagáty s tematikou osobnej hygieny, Obrázky stromov, Učebnica biológie pre ŠZŠ.

**Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Etická výchova                                                                        |
| Časový rozsah výučby                   | 1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia                            |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1– primárne vzdelávanie                                                         |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Etická výchova predstavuje vyskúšaný a overený výchovný model, ucelený program, vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote.

Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učiť pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba i za druhých. Vďaka týmto cieľom etická výchova účinne pripravuje žiakov na zmysluplný a produktívny život v rodine, na pracovisku i v spoločnosti.

Etická výchova sa neuspokojuje iba s podávaním informácií o morálnych zásadách, ale pomocou moderných interaktívnych výchovných metód pozitívne ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiaka. Podporuje pochopenie a interiorizáciu mravných noriem, napomáha osvojenie si správania, ktoré je s nimi v súlade.

Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba i okolie, pomáhať im nadobudnúť zdravé sebadomie, učiť ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje

| Predmet        | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|----------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Etická výchova | 1                         | 0                          | 1     |

### Ciele:

- rozvíjať povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti
- prehĺbiť komunikačné spôsobilosti orientované na riešenie problémov a vedenie dialógu v rámci ich individuálnych schopností
- upozorniť žiakov na ponuku k rozličným typom závislostí, vrátane nevhodných masmediálnych vplyvov
- chápať význam radosti a pozitívneho myslenia v ľudskom živote a snažiť sa ich šíriť

## Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                                                             | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Prehĺbenie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti vôbec<br>Počet hodín: 6 | Objavovanie nových darov, ich kultivovanie, rozvoj záujmov. Dar priateľstva pre vnútorný rozvoj ľudskej osoby. Ľudské možnosti, túžby a odvážne sny, odvaha konať.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Prehĺbenie komunikačných spôsobilostí<br>Počet hodín: 4                                     | Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov. Asertivita orientovaná na prosociálnosť – požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Zdravý životný štýl<br>Počet hodín: 10                                                      | Povedomie vlastnej hodnoty. Skromnosť (opak neprimeraného sebaocenenia), nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, v rečiach. Dobroprajnosť - dopriať iným materiálne i duchovné dobré, vedieť sa tešiť spolu s nimi. Cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť. Čistota zmysľania, reči a prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom. Kultivované vyjadrenie svojich citov, hlavne negatívnych. Veselosť. Sebaovládanie. Ovocie zdravého životného štýlu. |
| Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život<br>Počet hodín: 8                  | Fajčenie, alkohol, omamné látky. Konzumný a nezodpovedný sex. Hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie. Sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Masmediálne vplyvy<br>Počet hodín: 5                                                        | Prosociálne vzory v masmédiách (osobné i kolektívne). Kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov. Televízna pseudorealita a jej hodnotenie. Výchova kritického diváka. Možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Radosť a optimizmus<br>Počet hodín: 5                                                       | Radosť ako dôsledok objavovania hodnôt. Radosť ako výsledok vynaloženej námahy pri dosahovaní cieľa. Radosť ako predpoklad i dôsledok socializácie. Radosť ako dar pre iných (šírenie optimizmu a nádeje vo svojom okolí). Pozitívny vzťah k životu a k ľuďom.                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Spolu: 38 hodín                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

## Proces:

Zameriame sa na utvrdenie niektorých hodnôt a sociálnych spôsobilostí, s ktorými sa žiaci stretli v predchádzajúcich ročníkoch. Snažíme sa rozprávať so žiakmi o ich problémoch a zaujať k nim prosociálne postoje. Pri preberaní témy „Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život“ primeraným spôsobom k chápaniu žiakov ich upozorňujeme na možné riziko zneužitia ich dôvery zo strany cudzích ľudí.

Náročnosť témy „Masmediálne vplyvy“ prispôsobíme rozumových schopnostiam žiakov.

### **Medzipredmetové vzťahy:**

Medzipredmetové vzťahy sú realizované formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracované v rámci ostatných predmetov - občianska výchova , vecné učivo, pracovné vyučovanie, biológia.

### **Stratégie vyučovania:**

#### **Na hodinách etickej výchovy sa najčastejšie používajú metódy:**

1. dialóg a diskusia,
2. zážitkové (skúsenostné) metódy,
3. učenie posilňovaním žiaduceho správania,
4. učenie disciplinovaním.

- **Dialóg a diskusia** sú prostriedkami na vyjadrenie vlastného názoru, sledujú nácvik počúvania, učia deti hovoriť len vtedy, keď majú slovo. Dialóg a diskusia sú súčasne realizačnými prostriedkami zážitkových metód.

- V aktivitách zameraných na prosociálnu výchovu budú prevažovať **zážitkové (skúsenostné) metódy**. Pod zážitkovou metódou rozumieme cestu k dosiahnutiu učiteľom stanoveného čiastkového cieľa prostredníctvom

osobného zážitku dieťaťa. Ide o postupné prijímanie a zvnútorňovanie nacvičovanej zručnosti, ktoré smeruje k danej hodnote. Aj keď zážitkové metódy budú v prevahe, zákonite sa budú prelínať s tzv. klasickými metódami. **Jednotlivé cvičenia a techniky v etickej výchove nazývame aktivitami.**

**Hra** sa od nepamäti považuje za **základný prostriedok výchovy dieťaťa**. Patrí medzi jeho základné potreby, mobilizuje jeho aktivitu. Vzhľadom na špecifiká detí je nevyhnutné vytvoriť dostatočný priestor aj na ich pohybové aktivity. V tomto zmysle ju možno považovať za prioritnú zážitkovú metódu. Dieťa sa pri hre dokáže dokonale sústrediť. Hra je vhodná príležitosť učenia sa v najširšom zmysle, počnúc manuálnymi zručnosťami až po učenie sa sociálnym zručnostiam a prosociálnosti. Poznávanie prebieha nenásilne a spontánne. V didaktických hrách sa dieťa učí zachovávať stanovené pravidlá. To podporuje jeho socializáciu a sebakontrolu. Hra vytvára vhodné prostredie aj pre ďalšie metódy a formy práce. Z hľadiska výchovy k prosociálnosti sú zaujímavé najmä hry, ktoré sú spojené predovšetkým s etickými hodnotami.

**Dramatizácia** ako zážitková metóda skonkrétňuje danú situáciu, uľahčuje hlbšie prežiť a pochopiť jej obsah, oživiť ju, vyvolať hlbší záujem o ňu, zapamätať si ju a rozvíjať tvorivosť (Skalková, s. 186).

Dramatizácia sa realizuje predovšetkým v dvoch podobách:.

**Hranie roly** nemá vopred pripravený scenár, je zadaná iba situácia a roly, ktoré účastníci majú zahrať. Má otvorený koniec. Je užitočným nástrojom pri rozvíjaní morálneho úsudku, rozhodovaní, riešení problémov a osvojovaní sociálnych zručností.

**Scénky** majú scenár a dej vopred pripravené. Cieľom nie je riešenie problému, ale rozvíjanie komunikácie, prípadne prezentovanie nejakého modelu správania.

Posilňovanie žiaduceho správania učiteľom znamená zásah inej osoby, ktorá:

- prináša pudovo materiálne uspokojenie (nemateriálna a materiálna odmena),
- vyjadrenie náklonnosti, uznania, prejavenie dôvery, vyjadrenie pozitívneho očakávania.

Základným a možno najdôležitejším posilnením žiaduceho správania dieťaťa je pozornosť učiteľa venovaná jeho osobe a správaniu.

**Disciplinovanie** znamená zákaz, trest, obmedzovanie nežiaduceho správania. U dieťaťa vyvolávajú direktívy negatívny zážitok ako dôsledok jeho nežiaduceho správania, a preto takéto správanie brzdí, obmedzuje alebo úplne odstraňuje. Treba si však uvedomiť, že samotná láska a pozitívne podnety nestačia. Dieťa, ktoré je primeraným spôsobom usmerňované a disciplinované, sa postupne učí rozlišovať sociálne únosné a neúnosné formy uspokojovania svojich potrieb.

### **Organizačné formy:**

vyučovacia hodina, projekty, vychádzka, domáca práca, anketa, hranie rolí, didaktické hry, modelovanie situácií, učenie posilňovaním žiaduceho správania, skupinová terapia, kreatívne učenie

sociálne formy: frontálne, individuálne, skupinové vyučovanie

### **Učebné zdroje:**

Vlastné vypracované pracovné listy, časopisy, materiálno-technické a didaktické prostriedky  
BRATSKÁ, M.: *Metódy aktívneho sociálneho učenia a ich aplikácia*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1994.

KOŠČ, M.: *Základy psychológie*. Bratislava: SPN, 1994.

LENCZ, L.: *Pedagogika etickej výchovy*. Bratislava: MC, 1992.

LENCZ, L. - KRIŽOVÁ, O.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1993.

LENCZ, L. a kol.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova II*. Bratislava: MC, 1994.

LENCZ, L., IVANOVÁ, E.: *Metodický materiál III. K predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1995.

ROCHE – OLIVAR, R.: *Etická výchova*. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 1992.

JOYEUX, H.: *Příchází puberta. Sexuální výchova od 10 do 13 let*. Praha: Portál, 1994

Učebné osnovy Etickej výchovy pre 5. až 9. ročník základnej školy. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, 1997.

Internetové zdroje:

LENCZ, L. - KRIŽOVÁ, O.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova*:  
<http://www.mcpo.sk/downloads/Publikacie/Vychova/VPETV200601.pdf>

[http://www.oskole.sk/?id\\_cat=2020&clanok=23194](http://www.oskole.sk/?id_cat=2020&clanok=23194)

<http://dum.rvp.cz/vyhledavani/fulltext.html?q=etick%C3%A1+v%C3%BDchova&s.x=0&s.y=0&rvpSearchScope=module>

### **Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Pracovné vyučovanie                                                                   |
| Časový rozsah výučby                   | 5 hodín týždenne, spolu 190 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia                            |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Vyučovací predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy.

Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším.

Obsah vyučovacieho predmetu sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie je členený na jednotlivé zložky.

Sebaobslužné činnosti – žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti – žiaci si osvojujú základné pracovných návyky v domácnosti, zručností potrebné pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

Práce v dielni – žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Aktivity sú zamerané na práce s drobným materiálom a papierom, montážne a demontážne práce. Vo vyšších ročníkoch je súčasťou tejto zložky aj práca s drevom.

Pestovateľské práce – žiaci sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy.



|                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                     | <p>sa zvyšovala náročnosť úloh porovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi.</p> <p>Práce s papierom a kartónom</p> <p>Rozlišovanie rôznych druhov papiera vizuálne, hmatom, ohýbaním.</p> <p>Poučenie o výrobe papiera.</p> <p>Zdokonaľovanie osvojených techník, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce.</p> <p>Strihanie po rovnej a zaoblenej čiare, vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie.</p> <p>Používanie obkresľovacích šablón.</p> <p>Skladanie, ohýbanie, zošívanie, lepenie papiera, výroba ozdôb a rôznych predmetov.</p> <p>Jednoduchšie kartonážne práce (meranie, strihanie, ohýbanie).</p> <p>Balenie predmetov do darčkového papiera. Farebné papierové mozaiky.</p> <p>Práce s drevom</p> <p>Opakovanie učiva z predchádzajúcich ročníkov s dôrazom na presnosť práce.</p> <p>Meranie, upínanie, rezanie a orezávanie dreva.</p> <p>Vŕtanie pomocou vrtákov a spájanie dreva klincami, skrutkami, práca so skrutkovačom.</p> <p>Povrchová úprava dreva šmirgľovým papierom a pilníkom; farbením a lakovaním povrchu.</p> <p>Utvrdzovanie pomenovania jednotlivých nástrojov (pilník, vrták, kladivo, píłka, skrutkovač).</p> <p>Montážne a demontážne práce</p> <p>Zostavovanie modelov z konštrukčných (kovových i plastových) stavebníc.</p> <p>Montáž a demontáž modelov, ukladanie súčiastok.</p> <p>Počet hodín: 65</p> <p>Zostavovanie priestorových modelov z kartónových vystrihovačiek</p> |
| Pestovateľské práce | <p>Ošetrovanie izbových rastlín, presádzanie rastlín.</p> <p>Príprava pôdy na výsev zeleniny, úprava hriadok.</p> <p>Siatie / sadenie plodín podľa miestnych podmienok.</p> <p>Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie, prihnojovanie.</p> <p>Počet hodín: 50</p> <p>Zber plodín a ich uskladnenie. Úprava pôdy po zbere</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| Spolu: 190 hodín    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

#### Proces:

Zameriavame sa na získanie praktických zručností, potrebných v každodennom živote, najmä v oblasti sebaobsluhy a prác v domácnosti. Náročnosť prípravy teplých jedál prispôbujeme schopnostiam jednotlivých žiakov. Práce v dielni a pestovateľské práce realizujeme podľa podmienok a možností školy a s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov. Žiaci sa oboznamujú so všetkými činnosťami aspoň orientačne.

#### Medzipredmetové vzťahy:

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ostatných predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností mentálne postihnutých žiakov – spájať konkrétnu

činnosť s poučením, prax s teóriou. Pracovné vyučovanie súvisí so slovenským jazykom, rozvíjaním komunikačnej schopnosti a rozvojom grafomotorických schopností, vecným učením, výtvarnou výchovou a telesnou a športovou výchovou.

### **Stratégia vyučovania:**

Prevahu používaných metód tvoria:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor),
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s obrázkovým a pracovným materiálom),
- aktivizujúce metódy vyučovania – praktická aktivita,
- metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov (demonštračné metódy, demonštrácia dvojrozmerných pomôcok - obrazy, schémy, televízia, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, didaktická montáž a demontáž),
- metódy opakovania a precvičovania vedomostí.

### **Učebné zdroje:**

Omaľovánky, vystrihovačky, technické výkresy, encyklopédie, internet, ilustrácie, predlohy, modely, prírodniny.

### **Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Hudobná výchova                                                                       |
| Časový rozsah výučby                   | 1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠKVP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia                            |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 - primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Vyučovací predmet hudobná výchova ako jeden z výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy sú podmienené špecifickosťou mentálneho postihnutia jednotlivého žiaka, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Vyučovací predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v príťažlivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionálnu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie, cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

| Predmet         | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|-----------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Hudobná výchova | 1                         | 0                          | 1     |

### Ciele:

- prehľbovať schopnosť sluchom rozlišovať známe hudobné nástroje
- prehľbovať čistotu kolektívneho spevu
- uplatňovať tanečné prvky pri pohybovom stvárnení hudby
- rozvíjať schopnosť sústredene počúvať inštrumentálne a vokálne skladby

### Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                       | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Rytmické cvičenia<br>Počet hodín: 9                   | Rytmické cvičenia, využitie Orffovho inštrumentária, reprodukovanie dvojdobého a trojdobého taktu spevom, pohybom a nástrojovou hrou.                                                                                           |
| Detské ľudové a umelecké piesne<br>Počet hodín: 10    | Detské piesne, ľudové a umelé piesne (Prešporská kasáreň; Keď si chorý, milý synku – D. Kardoš; Tam okolo Levoči; To tá Heľpa; Snehuliačik – M. Novák; Spievanky, spievanky; Kázala mi mati; Pieseň o jari – J. Matuška a iné). |
| Počúvanie skladieb<br>Počet hodín: 5                  | Počúvanie skladieb v regionálnej ľudovej tvorbe a v detskej populárnej piesni.<br>Rozlišovanie melódie a spevu.                                                                                                                 |
| Poznávanie hudobných nástrojov<br>Počet hodín: 5      | Rozoznávanie zvukov klavíra, huslí, bubna a trúbky v skladbách na počúvanie.                                                                                                                                                    |
| Hudobno-pohybové hry a ľudové tance<br>Počet hodín: 9 | Hudobno-pohybové hry a ľudové tance. Poznávanie valčíka v tanečných skladbách.<br>Základy tanečných krokov valčíka.                                                                                                             |
| Spolu: 38 hodín                                       |                                                                                                                                                                                                                                 |

### Proces:

Vo všetkých hudobných činnostiach i naďalej vychádzame z individuálnych schopností žiakov. Učíme ich sústredene počúvať krátke inštrumentálne a vokálne skladby a zameriavať pozornosť na niektorý výrazný prvok počúvanej skladby. Využívame možnosti terapeutického pôsobenia predmetu ako prostriedku psychickej a fyzickej relaxácie a aktivizácie.

### Medzipredmetové vzťahy:

- formou vzťahu k slovenskému jazyku (rečňovanky, vyčítanky, príslovia a porekadlá)
- výtvarná výchova (výtvarné ukážky, ilustrácie...)
- telesná výchova (pohybové hry)

### Stratégie vyučovania:

Prevahu tvoria použité metódy:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia,

- pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie. vysvetľovanie)
  - metóda imitačná – napodobňovanie podľa počutia
  - praktické metódy v podobe hudobných činností
  - metóda sprostredkovania hudobných poznatkov a hudby učiteľom a v interakcii učiteľ – žiak
  - hra ako metóda
  - metódy demonštračné (demonštrácia akustického záznamu)
  - metódy opakovania a precvičovania

**Učebné zdroje:**

- hudobný materiál, DVD, vyučovacie programy, hudobné nástroje

**Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Výtvarná výchova                                                                      |
| Časový rozsah výučby                   | 1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia                            |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 - primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika:

Vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím má nezastupiteľné miesto aj vyučovací predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú aj komunikačná schopnosť, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu výtvarná výchova pre žiakov s mentálnym postihnutím vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s mentálnym postihnutím

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk,
- rozvoj senzomotorickej koordinácie,
- rozvoj laterality
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvoj koordinácie oko - ruka,
- rozvoj pozornosti,
- rozvoj priestorovej pamäti,
- rozvoj vnímania,
- rozvoj kreativity a improvizácie,
- spoločné výtvarné aktivity pomocou napodobňovania.

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s vyučovacími predmetmi slovenský jazyk, hudobná výchova, telesná a športová výchova a pracovné vyučovanie.

| Predmet          | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|------------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Výtvarná výchova | 1                         | 0                          | 1     |

**Ciele:**

- vedieť rozlišovať, porovnávať a pomenovať línie, farby, tvary, objekty a uplatniť ich
- podľa svojich schopností vo svojej plošnej i priestorovej tvorbe,
- zobrazovať tvary úžitkových predmetov,
- rozvíjať a obohacovať získané zručnosti v základných výtvarných technikách,
- vedieť vnímať a hodnotiť vlastnú tvorbu i tvorbu iných,
- vedieť prezentovať výsledky svojej tvorby v triede za pomoci učiteľa.

**Témy a obsah predmetu**

| Tematický celok                                  | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Kresba<br><br>Počet hodín: 10                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Veci, ktoré slúžia človeku. Pozorovanie a zobrazovanie tvarov úžitkových predmetov, kresba a farebné vyjadrenie predmetov, ich funkčnosť</li> <li>- Portrét – zachytenie výrazu tváre, vyjadrenie nálady</li> </ul> <u>Pomôcky:</u><br>drievko, perko – tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, fixka |
| Maľba<br><br>Počet hodín: 10                     | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Správne komponovanie a zobrazovanie priestoru, rozvíjanie citu pre priestor</li> <li>- Hry s líniami a farbami</li> </ul> <u>Pomôcky:</u><br>akvarelové farby, tempery, štetec, drievko, suchý a masťný pastel,                                                                                                         |
| Plošné a priestorové práce<br><br>Počet hodín: 9 | Kombinovanie rôznorodých materiálov pri vytváraní kompozičných celkov<br>Zobrazovanie ľudí, zvierat a vecí - koláž, fotokoláž, kombinácia techník<br>Dekoratívne práce zamerané na ľudové umenie v súvislosti s kultúrou bývania a odievania, jednoduchá ornamentálna kresba a výplň plochy podľa šablón                                                         |
| Modelovanie<br><br>Počet hodín: 9                | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Náhrdelník, náramok rôznych veľkostí a farieb</li> <li>- Modelovanie dvoj a trojrozmernej plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov</li> </ul> <u>Pomôcky:</u><br>Hlina, plastelína, modulit, cesto                                                                                                                    |
| Spolu: 38 hodín                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

**Proces:**

Námety čerpáme napríklad z vecného učenia a slovenského jazyka. Vyberáme námety, v ktorých môžu žiaci vychádzať zo svojich skúseností a predstáv. Na ich vyjadrenie si volia postupy a prostriedky s pomocou učiteľa. Naďalej oboznamujeme žiakov s ukázkami ilustrácií z kníh pre deti. Zameriavame sa na portréty a zachytenie výrazu tváre.

**Medzipredmetové vzťahy:**

- etická výchova
- vlastiveda
- matematika – geometria

- slovenský jazyk, sloh - opis

### **Stratégie vyučovania:**

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- vysvetľovanie, rozhovor
- metódy samostatnej práce
- metóda precvičovania
- zmiešané metódy vyučovania – skupinová práca)
- exkurzie
- vychádzky

### **Učebné zdroje:**

Banáš a kol. Didaktika výtvarnej výchovy, Macko A. Výtvarné techniky I.- II., Macko A.- Nevřelová O. Výtvarná výchova v 3. a 4. ročníku ZŠ, Macko A.- Nevřelová O. Výtvarná výchova v 5. 6. ročníku ZŠ, Gregušová H. Výtvarné techniky v osobitnej škole, Gregušová H. Špecifiká edukácie mentálne postihnutých vo výtvarnej výchove, Lokšová I.- Lokša J. Cez relaxáciu k tvorivosti v škole, internet, návšteva galérie.

**Pomôcky:** drievko, tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, temperové farby, voskové farby, akvarelové farby, tempery, štetce, suchý pastel, masťný pastel, hlina, plastelína, modurit, sadra, lepidlo, lak, nožnice, farebný papier, novinový papier, tekutý škrob, lepiaca páska, textil

### **Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Telesná a športová výchova                                                            |
| Časový rozsah výučby                   | 2 hodiny týždenne, spolu 76 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia                            |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Ciele a obsah vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov s mentálnym postihnutím, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč. Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypii a tiež na rozvoj komunikačnej schopnosti, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie.

Na telesnej a športovej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky: lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolky, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne iné telocvičné náradie.

| Predmet                    | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|----------------------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Telesná a športová výchova | 2                         | 0                          | 2     |

### Ciele:

- dosiahnuť proporcionálny rozvoj pohybových schopností žiakov
- uplatňovať správnu techniku manipulácie s náčiním
- pozitívne vnímať športové hry ako významnú súčasť pohybových aktivít človeka
- vedieť prijímať a dodržiavať pravidlá kolektívu

## Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                        | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Zdravotné cviky<br><br>Počet hodín: 6                  | Cvičenia zamerané na posilňovanie svalových skupín zabezpečujúcich správne držanie tela.<br>Kompenzačné cvičenia k zaťaženiu žiakov na hodinách pracovného vyučovania.<br>Cvičenia na rehabilitačných prístrojoch.                                             |
| Kondičné a koordinačné cvičenia<br><br>Počet hodín: 16 | Cvičenia pohybovej koordinácie podľa pohybových osobitostí žiakov.<br>Posilňovacie cvičenia paží, nôh, chrbtového svalstva, brušného svalstva.<br>Držanie tela v správnom napätí svalov v ľahu, kľakoch, sedoch, podporoch a postojoch bez/s náčiním, náradím. |
| Základy gymnastických cvičení<br><br>Počet hodín: 10   | Akrobatické cvičenia na náradí (rebriny, lavičky, hrazda, lano).<br>Akrobatické cvičenia s náčiním (švihadlo, tyč, plná lopta, šatka).                                                                                                                         |
| Sezónne činnosti<br><br>Počet hodín: 14                | Realizácia sezónnych pohybových aktivít v rôznom prostredí a v rôznych obmenách podľa podmienok školy.<br>Odporúča sa plávanie žiakov - podľa možností školy.                                                                                                  |
| Rytmická gymnastika<br><br>Počet hodín: 10             | Tanečná a štylizovaná chôdza, beh, poskoky so zameraním na správne a estetické držanie tela.<br>Pohybová improvizácia na hudobné motívy.<br>Tanečná improvizácia na základe naučených tanečných krokov.<br>Základy ľudových tancov – karička, mazúrka.         |
| Základy športových hier<br><br>Počet hodín: 10         | Základy vybíjanej, stolného tenisu, futbalu, hádzanej, prehadzovanej.<br>Možnosť zaraďovania netradičných športov: hádzanie lietajúcich tanierov, tenis, bedminton, hod loptičkou s uškom a iné.                                                               |
| Atletika<br><br>Počet hodín: 10                        | Beh na krátke a dlhé trate.<br>Skok do diaľky a do výšky.<br>Hod kriketovou loptičkou.                                                                                                                                                                         |
| Spolu: 76 hodín                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                |

### Proces:

V rámci kompenzačných cvičení zaraďujeme relaxačné, natáhovacie a napínacie cvičenia, cielené posilňovacie cvičenia, cvičenia na uvoľnenie kĺbov a vytvárania správnych pohybových stereotypov, dychové cvičenia. Ich výber prispôbujeme individuálnym možnostiam žiakov. V rytmickej gymnastike dbáme na zladenie pohybov, chôdze, behu, poskokov s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou.

### Medzipredmetové vzťahy:

- formou prierezových tém, napr. témy vyučované v rôznych predmetoch (matematika, hudobná výchova)
- organizovanie školských súťaží, triednych súťaží

### Stratégie vyučovania:

Vo výchovno vzdelávacom procese je potrebné individuálne pre každého žiaka citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu

motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

- všeobecné vyučovacie metódy:
  - metódy oboznámenia s cvičením:
    - metóda ukážky- demonštrácie
    - metóda slovného opisu- vysvetlenia
  - metódy nácviku:
    - komplexný postup
    - analyticko-syntetický postup
    - zmiešaný postup
  - metódy výcviku:
    - metóda opakovania
    - metóda štandardného zaťaženia
    - metóda intervalového tréningu
    - metóda súťaženia
  - metódy kontroly, evidencie, hodnotenia a klasifikácie:
    - kontroly
    - evidencia
    - hodnotenie
    - hodnotenie a klasifikácia
  - modifikované vyučovacie metódy
- špecifické vyučovacie metódy:
  - reedukačné metódy
  - kompenzačné metódy
  - rehabilitačné metódy
  - metóda viacnásobného opakovania
  - metóda nadmerného zobrazenia informácie
  - metóda pohybového kontrastu
  - metóda pasívneho pohybu
  - metóda zapojenia viacerých kanálov do prijímania informácie
  - metóda alegorizácie obsahu cvičenia
  - metóda imitačných cvičení
- motivačné metódy

#### **Učebné zdroje:**

- odborná literatúra, časopisy, encyklopédie
- materiálno – technické a didaktické prostriedky
- internet

#### **Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

**OBSAH VZDELÁVANIA**

**PRE 9. ROČNÍK**

**PRE ŽIAKOV S ŤAŽKÝM ALEBO HLBOKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA**

**Variant C**

## Školský vzdelávací program pre 9. ročník ŠZŠ

Rámcový učebný plán pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom slovenským (variant C)

| Vzdelávacia oblasť                           | Predmet                               | ŠVP<br>počet hodín | ŠkVP<br>počet<br>hodín | Spolu |
|----------------------------------------------|---------------------------------------|--------------------|------------------------|-------|
| Jazyk a komunikácia                          | Rozvíjanie komunikačnej schopnosti    | 3                  |                        | 3     |
|                                              | Rozvíjanie sociálnych zručností       | 1                  |                        | 1     |
|                                              | Rozvíjanie grafomotorických zručností | 1                  |                        | 1     |
| Matematika a práca s informáciami            | Matematika                            | 2                  |                        | 2     |
|                                              | Informatika                           | 0,5                | 0,5                    | 1     |
| Človek a príroda                             | Vecné učenie                          | 1                  | 1                      | 2     |
| Človek a hodnoty                             | Etická výchova                        | 1                  |                        | 1     |
|                                              | Náboženská výchova                    |                    |                        |       |
|                                              | Náboženstvo                           |                    |                        |       |
| Človek a svet práce                          | Pracovné vyučovanie                   | 2,5                | 1,5                    | 4     |
| Umenie a kultúra                             | Hudobná výchova                       | 1                  |                        | 1     |
|                                              | Výtvarná výchova                      | 1                  |                        | 1     |
| Zdravie a pohyb                              | Zdravotná telesná výchova             | 3                  |                        | 3     |
| Spolu povinná časť                           |                                       | 17                 |                        |       |
| Voliteľné hodiny                             |                                       |                    | 3                      |       |
| SPOLU:<br>povinná časť +<br>voliteľné hodiny |                                       |                    |                        | 20    |

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Rozvíjanie komunikačnej schopnosti                                                    |
| Časový rozsah výučby                   | 3 hodiny týždenne, spolu 114 vyučovacích hodín                                        |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia                 |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti (ďalej len RKS) je určený pre všetkých žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vzhľadom na to, že v klinickom obraze mentálnej retardácie sa vyskytujú sprievodné prejavy v neuro-psychickom vývine, vo vývine motoriky, psychiky, citov, vôle a najmä v oblasti komunikácie a reči.

Komunikačná schopnosť je komplexná schopnosť človeka vedome a podľa patričných noriem používať jazyk ako systém znakov a symbolov v celej jeho komplexnosti a vo všetkých jeho formách a to za účelom realizovania určitého komunikačného zámeru.

Komplexnosť znamená, že táto schopnosť zahŕňa všetky jazykové roviny (foneticko-fonologickú, lexikálno-sémantickú, morfológicko-syntaktickú, pragmatickú); pokiaľ ide o formy, komunikačná schopnosť zahŕňa všetky spôsoby komunikovania (napríklad hovorený, grafický, neverbálny spôsob komunikácie). Preto je obsah predmetu RKS zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.

Narušená komunikačná schopnosť detí s mentálnym postihnutím má špecifickú etiológiu, symptomatológiu aj metódy intervencie. U detí s mentálnym postihnutím býva zvyčajne vývin reči oneskorený alebo obmedzený.

| Predmet                            | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|------------------------------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Rozvíjanie komunikačnej schopnosti | 3                         | 0                          | 3     |

### Ciele:

- stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii
- rozvíjať sluchovú diferenciačnú schopnosť
- rozvíjať porozumenie reči
- podporovať spontánne vyjadrovanie potrieb, pocitov a názorov žiaka
- podporovať verbálnu i neverbálnu formu komunikácie žiaka
- naučiť žiaka základy čítania

## Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                          | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Pragmatická rovina jazyka                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <p>Porozumenie reči</p> <p>Počet hodín: 5</p>            | <p>Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov.</p> <p>Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.</p> <p>Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera.</p>                                                                                       |
| <p>Rozvíjanie expresívnej reči</p> <p>Počet hodín: 5</p> | <p>Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť - hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky s použitím názorných skutočných predmetov, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky.</p> <p>Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií.</p> <p>Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.</p> |
| <p>Rozhovor</p> <p>Počet hodín: 10</p>                   | <p>Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom.</p> <p>Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru.</p> <p>Výber komunikačných prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi. Odpoveď na otázku, kladenie otázok.</p> <p>Modelové hry, dramatizácia.</p>                                                                                                                                                                                 |
| Lexikálno-semantická rovina jazyka                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <p>Rozvoj slovnej zásoby</p> <p>Počet hodín: 10</p>      | <p>Pomenovávanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov.</p> <p>Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod.)</p> <p>Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.)</p> <p>Kľúčové slová.</p> <p>Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou.</p>               |
| Morfologicko-syntaktická rovina jazyka                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Syntaktické a morfológické                               | Nácvik ohýbania slov.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

|                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| pravidlá, rozvoj jazykového citu<br><br>Počet hodín: 10                 | Nácvik predložkových väzieb a analógie primerane schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom. Maľované čítanie. Dopĺňovanie a opakovanie viet. Odvodzovanie slov. Tvorba viet a súvetí. Rozvoj porozumenia reči.                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Foneticko-fonologická rovina jazyka                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Rozvíjanie sluchovej<br>diferenciačnej schopnosti<br><br>Počet hodín: 5 | Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík.<br>Hry so zmenami melódie a tempa reči.<br>Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík.<br>Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Rozvíjanie rozprávačských<br>schopností (naratív)                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Rozprávanie<br><br>Počet hodín: 15                                      | Vyjadrenie potreby smädu, hladu a hygienických potrieb prostredníctvom očného kontaktu a neverbálnej komunikácie.<br>Pozorovanie osôb a udalostí v okolí, uvažovanie o nich aj mimo ich bezprostredného vnímania.<br>Jednoduché rozprávanie zážitku podľa osnovy, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí. Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami                                                                                                                              |
| Rozvíjanie iných schopností<br>spojených s komunikáciou                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Rozvoj taktilného a<br>kinestetického vnímania<br>Počet hodín: 2        | Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností. Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Rozvoj sluchovej a zrakovej<br>gnózie<br><br>Počet hodín: 6             | Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru. Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod.<br>Vnímanie a diferencovanie viditeľných znakov predmetov, osôb a udalostí, vnímanie viditeľných zmien. Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti. Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy.<br>Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie – kategorizácia.<br>Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť). |
| Priestorová orientácia a<br>orientácia v čase<br>Počet hodín: 2         | Cvičenia pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná orientácia. Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti). Intermodalita (audiovizuálny vzťah).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Rozvoj motorických schopností<br>Počet hodín: 6                         | Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| Základy čítania a písania                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

|                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania | Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku. Čítanie a písanie hlások a písmen c, y, k. Sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách. Skladanie, čítanie a písanie viet. Obrázkové čítanie.<br>Poradie preberaných hlások a písmen si môže učiteľ prispôbovať podľa vybranej použitej učebnice. Tempo preberania jednotlivých hlások a písmen učiteľ prispôbuje individuálnym schopnostiam žiakov. |
| Počet hodín: 38                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Spolu: 114 hodín                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

### Proces:

Žiakovi je potrebné umožniť komunikovať takou formou, pre akú má zachované schopnosti a tieto v komunikácii stimulovať a rozvíjať. Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom a zároveň témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete vecné učenie, rozvíjanie grafomotorických zručností a rozvíjanie sociálnych zručností. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii. Žiaci vzdelávaní vo variante C si v rámci predmetu RKS osvojujú aj čítanie. Vhodnou formou aktivít je cielené vytváranie komunikačných situácií. Túto formu vyučovania možno realizovať na vyučovacej hodine alebo v bloku, v priestoroch triedy alebo v prirodzenom prostredí, ktoré súvisí s komunikačným obsahom alebo témou. U žiakov, ktorých hovorená reč je nezrozumiteľná alebo sú úplne nehovoriaci, zaraďujeme prvky AAK. Nakoľko praktické používanie prvkov AAK si vyžaduje určitú úroveň rozvoja motorických schopností, zaraďujeme medzi aktivity v predmete RKS cvičenia hrubej i jemnej motoriky, koordinačné cvičenia, hry na tréning imitácie pohybov a pod. V komunikácii podporujeme paralingvistické prejavy, gestiku, mimiku, posunky a posunky sprevádzajúce hovorenú reč. Pre podporu výkonu hovorenej reči odporúčame zaradenie cvikov na správne dýchanie a rozvíjanie motoriky artikulačných orgánov vo forme hry, ktoré je vhodné pripravovať v spolupráci s logopédom.

### Medzipredmetové vzťahy:

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom a zároveň témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete vecné učenie, rozvíjanie grafomotorických zručností a rozvíjanie sociálnych zručností.

### Stratégie vyučovania:

Vo výchovnovzdelávacom procese je potrebné individuálne pre každého žiaka citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov. Vyučovanie je založené na využívaní metód a techník augmentatívnej a alternatívnej komunikácie (AAK) – posunky, prstová abeceda, obrázkové systémy,

piktogramy a iné, systémy používajúce multimediálnu techniku.

**Učebné zdroje:**

Obrázkový materiál, pracovné listy, detské časopisy, materiálno – technické a didaktické prostriedky

**Hodnotenie predmetu:**

Vyučovací predmet RKS sa neklasifikuje. Na vysvedčení sa uvádza „absolvoval“.

| Učebné osnovy  |                                 |
|----------------|---------------------------------|
| Názov predmetu | Rozvíjanie sociálnych zručností |

|                                        |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Časový rozsah výučby                   | 1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠKVP pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia                 |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Z oblastí, ktoré sú pri mentálnom postihnutí poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti. Rozvíjanie sociálnych zručností je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov s mentálnym postihnutím.

Cieľom vyučovacieho predmetu rozvíjanie sociálnych zručností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačnej schopnosti, s atribútmi prostriedku vyjadrovania potrieb, nadväzovania kontaktov, ako aj výmeny informácií a vo vyšších ročníkoch aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí.

Prvoradým cieľom vzdelávania je sociálne správanie zodpovedajúce veku žiaka, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností.

Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti, t.j. nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času a iné aktivity, a v neposlednom rade samoobslužné schopnosti.

Okrem vyučovacích hodín predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní sociálnych zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä rozvíjanie komunikačnej schopnosti a pracovné vyučovanie.

| Predmet                         | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|---------------------------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Rozvíjanie sociálnych zručností | 1                         | 0                          | 1     |

### Ciele:

- rozvíjať schopnosť spolupracovať s blízkymi osobami a vykonávať jednoduché úkony
- vytvárať pozitívne vzťahy k spolužiakom a kolektívu
- zapájať sa do jednoduchých sociálnych aktivít
- vedieť sa primerane vysporiadať s odmietnutím
- viesť žiakov k akceptácii rôznych názorov a prístupov k riešeniu problémov

### Témy a obsah predmetu

|                 |             |
|-----------------|-------------|
| Tematický celok | Obsah učiva |
|-----------------|-------------|

|                                  |                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Pravidlá spoločenského správania | Starostlivosť o dobré vzťahy v triede, rešpektovanie a podporovanie detí i dospelých.<br>Spoločenská komunikácia pri odmietaní, ospravedlnení, pri riešení konfliktu, prosbe, vysvetľovaní. |
| Počet hodín: 19                  | Akceptácia rôznych názorov a prístupov k riešeniu problémov.                                                                                                                                |
| Vyjadrovanie citov               | Udržiavanie priateľského vzťahu s inými žiakmi, vyhýbanie sa agresívnym spôsobom kontaktu.<br>Rozvíjanie individuálnych zručností žiakov pre spoluprácu a podriadenie sa v kolektíve.       |
| Počet hodín: 19                  | Nácvik primeraného riešenia vzniknutých sociálnych situácií.                                                                                                                                |
| Spolu: 38 hodín                  |                                                                                                                                                                                             |

#### **Proces:**

Uvedené ciele nacvičujeme prostredníctvom hier, cvičných a modelových situácií. Snažíme sa vyvolať a udržiavať kladné sociálne vzťahy. Vyučujúci používa krátke a pozitívne pokyny. Pri realizácii cieľov zaraďujeme také témy, ktoré sú zamerané na aktuálne potreby žiakov. Pomáhame každému žiakovi hľadať spôsob k spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch.

#### **Medzipredmetové vzťahy:**

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom a zároveň témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete vecné učenie, rozvíjanie grafomotorických zručností a rozvíjanie sociálnych zručností.

#### **Stratégie vyučovania:**

Vo výchovnovzdelávacom procese je potrebné individuálne pre každého žiaka citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

**Učebné zdroje:** pracovné listy, detské časopisy, materiálno - technické a didaktické prostriedky

#### **Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy  |                                       |
|----------------|---------------------------------------|
| Názov predmetu | Rozvíjanie grafomotorických zručností |

|                                        |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Časový rozsah výučby                   | 1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠKVP pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia                 |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Okrem hodín vyučovacieho predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa na rozvíjaní a upevňovaní grafomotorických zručností podieľajú ďalšie vyučovacie predmety, najmä výtvarná výchova.

Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom a pre ich praktický život táto forma písma nemá praktický význam, je vhodné naučiť ich dorozumieť sa písomnou formou pri použití písmen veľkej tlačenej abecedy.

K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u detí s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (hrubé voskové farby, kriedy, pastelky, ceruzky, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať reliéfne makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak zmazateľnou fixkou môže dopĺňať vynechané písmená, slová. Poradie preberaných hlások a písmen si môže učiteľ prispôbovať podľa vybranej používanej učebnice.

Dĺžku času preberania jednotlivých hlások a písmen učiteľ prispôbuje individuálnym schopnostiam žiakov.

| Predmet                               | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|---------------------------------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Rozvíjanie grafomotorických zručností | 1                         | 0                          | 1     |

### Ciele:

- zlepšovať kvalitu grafických tvarov
- poznať grafickú podobu písmen
- vedieť napísať niekoľko písmen

Témy a obsah predmetu

|                 |             |
|-----------------|-------------|
| Tematický celok | Obsah učiva |
|-----------------|-------------|

|                                     |                                                                                                                                                                                         |
|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Tvary písmen<br><br>Počet hodín: 23 | Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín.<br>Opakovanie nacvičených tvarov.<br>Upevnenie písania tvaru písmen j, n, d a príslušných slabík.<br>Nácvik písania písmena c, y, k. |
| Slabiky<br><br>Počet hodín: 15      | Písanie slabík s písmenom c, y, k.<br>Písanie slabík s doposiaľ precvičenými písmenami.                                                                                                 |
| Spolu: 38 hodín                     |                                                                                                                                                                                         |

### Proces:

Podľa individuálnych možností žiakov sa snažíme zlepšovať ich grafomotorický prejav, orientáciu na písacej ploche, písanie so správnym prítlakom. Snažíme sa dosiahnuť, aby vedeli napísať niekoľko tlačných písmen, prvé písmeno svojho mena alebo ukázaného predmetu. Naďalej zaraďujeme cvičenia na uvoľnenie paže, zápästia a ruky v rytme riekanky.

### Medzipredmetové vzťahy:

Formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracovávané v rámci predmetov (výtvarná výchova, rozvíjanie sociálnych zručností, pracovné vyučovanie).

### Stratégie vyučovania:

Rozvíjanie grafomotorických zručností je založené na precvičovaní jemnej motoriky rúk a jemnej motoriky prstov.

Vhodné je používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- slovné metódy (vysvetľovania rozhovoru)
- metódy samostatnej práce
- metódy opakovania a precvičovania
- demonštračné metódy
- metóda viacnásobného opakovania
- zmiešané formy vyučovania napríklad skupinová

Vyučovacie hodiny grafomotorických zručností by mali pripraviť žiaka na zvládnutie písania.

### Učebné zdroje:

D. Píšová, M. Šinská, D. Hospodárová – Bodka, čiarka, palička, poslúchaj ma ručička Pracovný zošit na písanie pre prípravný a prvý ročník základných a špeciálnych škôl,  
Mgr. V. Hlinková, Mgr. P. Pravňanská – Kolotoč Pracovné listy pre prípravný a 1. ročník ZŠ pre nehovoriacich, pre nižší a stredný stupeň pomocných škôl,  
Pracovné listy k zmyslovej výchove pre 1.- 3. Ročník špeciálnych základných škôl (variant B)

### Hodnotenie predmetu:

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy  |            |
|----------------|------------|
| Názov predmetu | Matematika |

|                                        |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Časový rozsah výučby                   | 2 hodiny týždenne, spolu 76 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia                 |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Vyučovanie matematiky sa snaží poskytnúť všetkým žiakom, spôsobom primeraným ich mentálnej úrovni, adekvátnymi formami a metódami také matematické vzdelanie, ktoré im umožní riešiť najnutnejšie problémy a úlohy praktického života.

Individuálnym prístupom získava žiak prostredníctvom matematiky základné matematické vedomosti, zručnosti a návyky tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností, na svojom aktuálnom stupni vývinu dokázal v živote prirodzene aplikovať.

Ciele vyučovacieho predmetu matematika sú kladené tak, aby bol obsah a proces vzdelávania orientovaný na žiaka, aby prostredníctvom individuálneho, názorného prístupu pôsobili na pozitívny kognitívny rozvoj a v konečnom dôsledku aj na rozvoj celej osobnosti žiaka s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia.

Hranice obsahu učiva jednotlivých ročníkov nesmú byť prekážkou pre efektívne vzdelávanie žiaka. Časová potreba a množstvo obsahu učiva sa prispôsobuje individuálnym schopnostiam žiaka. Je potrebné klásť dôraz nielen na obsah vzdelávania, ale predovšetkým na prístup ku žiakovi, na výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok a v neposlednej rade aj na vhodné učebné prostredie.

Je potrebné zvoliť inú formu sprostredkovania učiva. Môžu to byť rôzne pracovné listy, manipulácia s konkrétnymi predmetmi, obrázkami, pracovné úlohy uložené v škatuliach, výučba prostredníctvom počítača a podobne.

Záleží na osobitostiach žiaka, je potrebné adekvátne reagovať na jeho potreby, schopnosti a možnosti. To si vyžaduje cieľavedomú a namáhavú prácu pedagóga, využívajúc jeho vedomostný, kreatívny, flexibilný a ľudský potenciál.

Učivo má byť prezentované takými formami a metódami, ktoré sú pre daného žiaka najpriateľnejšími. Je treba mať na zreteli, že nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať v praktickom živote.

| Predmet    | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Matematika | 2                         | 0                          | 2     |

### Ciele:

- vedieť tvoriť skupiny z rozličných predmetov
- vedieť priradovať predmety k danému číslu a číslo k danej skupine predmetov
- pochopiť množstvo 9
- oboznámiť sa so základmi numerácie
- oboznámiť sa s jednoduchou kalkulačkou

#### Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                        | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| (ARITMETIKA)                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Triedenie predmetov<br>Počet hodín: 20 | Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.<br>Porovnávanie: viac – menej – rovnako.                                                                                                                                                                          |
| Číslo 9<br><br>Počet hodín: 56         | Číslo 9.<br>Počítanie do 9.<br>Čítanie a písanie číslice 9.<br>Číselný rad do 9.<br>Priradovanie predmetov k číslu.<br>Priradovať čísla k skupine predmetov.<br>Rozklad čísla s názorom.<br>Základy numerácie, symboly +, -, =.<br>Oboznámenie sa s používaním jednoduchkej kalkulačky. |
| Spolu: 76 hodín                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

#### Proces:

V závislosti od individuálnych schopností učíme žiakov základy numerácie: sčítanie a odčítanie. Žiak musí vidieť zmysel operácie, preto vychádzame z konkrétnej manipulácie s predmetmi. Táto manipulácia je prípravou na pochopenie operácie sčítania a odčítania. Pri manipulácii používame predmety rovnakého druhu.

#### Medzipredmetové vzťahy:

- formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracovávané v rámci rôznych predmetov (vecné učenie, rozvíjanie grafomotorických zručností, etická výchova, pracovné vyučovanie, výtvarná výchova)

#### Stratégie vyučovania:

Pri vyučovaní matematiky je vhodné používať tieto metódy a organizačné formy vyučovania:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, opis, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, dramatizácia)
- metódy samostatnej práce (samostatná práca s knihou, pracovným listom, slovníkom alebo obrázkovým materiálom)
- inscenačné metódy

- metódy opakovania a precvičovania vedomostí

Z organizačných foriem sa sústreďíme na frontálnu, skupinovú (v podobe didaktických hier) a individuálnu prácu so žiakmi, v menšej miere párovú prácu ako predprípravu skupinovej práce. Počas celého roka venujeme starostlivosť zvukovej stránke hovorených prejavov žiakov.

#### **Učebné zdroje:**

J. Rýglová: Matematika pre 2. ročník špeciálnych základných škôl 1. časť., Materiálno - technické a didaktické prostriedky.

#### **Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy        |                                         |
|----------------------|-----------------------------------------|
| Názov predmetu       | Informatika                             |
| Časový rozsah výučby | 1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích |

|                                        |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
|                                        | hodín                                                                                 |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia                 |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Vyučovací predmet informatika má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov.

Cieľom vyučovacieho predmetu informatika je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník pri práci s počítačom.

Žiaci si prostredníctvom práce s jednoduchými edukačnými počítačovými programami určenými pre výchovu, vzdelávanie a alternatívnu komunikáciu osvojujú obsluhu počítača na elementárnej užívateľskej úrovni primerane k ich individuálnym schopnostiam. Získané zručnosti im v praktickom živote uľahčia spôsob komunikácie.

Tieto zručnosti žiaci upevňujú v medzipredmetových vzťahoch pri práci so špeciálnymi edukačnými programami, ktoré sú ľahko ovládateľné – jednou alebo dvoma klávesami, môžu ich používať aj žiaci s narušenou motorikou rúk.

Odporúčame podľa možností školy, aby mali žiaci vzhľadom k ich individuálnym schopnostiam špeciálne pomôcky pre ovládanie PC ako sú rôzne tlačidlá, držiaky tlačidiel, klávesnice s veľkými aktívnymi plochami, dotykové monitory, polohovacie zariadenia, ktoré nahrádzajú klasickú myš a rôzne komunikátory. Sú vhodné aj pre žiakov s viacnásobným postihnutím. Pri vyučovaní predmetu informatika spravidla pri jednom počítači sedí jeden žiak.

| Predmet     | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|-------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Informatika | 0,5                       | 0,5                        | 1     |

### Ciele:

- poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu
- vedieť zapnúť/vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou

### Témy a obsah predmetu

|                            |                                                            |
|----------------------------|------------------------------------------------------------|
| Tematický celok            | Obsah učiva                                                |
| Oboznámenie sa s počítačom | - rozlišovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC, |

|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Počet hodín: 8                                                    | monitor, klávesnica, myš),<br>- ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou,<br>- ovládanie tabletu samostatne alebo s pomocou.                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Ovládanie jednoduchej hry<br>Počet hodín: 10                      | Ovládanie jednoduchej hry:<br>- pustenie / ukončenie hry samostatne alebo s pomocou                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti<br>Počet hodín: 10 | - kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu<br>- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností žiakov).                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| Práca s edukačnými programami<br><br>Počet hodín: 10              | - na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov<br>- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné<br>- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu<br>Edukačné programy: Altík, Brepta, Méd'a – farby a tvary, Méd'a a obrázky, Pasívne sledovanie – klikaj a sleduj, Catch me – program určený na nácvik ovládania štandardnej i alternatívnej počítačovej myši; Čím budem?, Než pôjdem do školy... |
| Spolu: 38 hodín                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

#### **Proces:**

Podľa individuálnych možností jednotlivých žiakov používame jednoduché programy, ktoré sú ľahko ovládateľné. Ich výber prispôbujeme primerane schopnostiam žiaka. Žiaci pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia.

#### **Medzipredmetové vzťahy:**

- formou prierezových tém, napr. témy vyučované v rôznych predmetoch
- organizovanie súťaží, triednych súťaží

#### **Stratégie vyučovania:**

Vo výchovnovzdelávacom procese je potrebné individuálne pre každého žiaka citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

#### **Učebné zdroje:**

- pracovné listy, detské časopisy, encyklopédie, materiálno – technické a didaktické prostriedky

#### **Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných

školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy  |              |
|----------------|--------------|
| Názov predmetu | Vecné učenie |

|                                        |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Časový rozsah výučby                   | 2 hodiny týždenne, spolu 76 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia                 |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Vecné učenie je integrovaný vyučovací predmet v prípravnom až 10. ročníku pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, v ktorom žiaci získavajú elementárne poznatky z oblasti prírodovedných a spoločenskovedných odborov. Cieľom vyučovacieho predmetu je viesť žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí. Žiaci sa oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami, učia sa chápať vzťahy medzi nimi a vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou, alebo akýmkoľvek prijateľným spôsobom. Z prírodovednej oblasti sa žiaci zoznamujú s charakteristickými črtami živej a neživej prírody. Poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Začínajú chápať zákonitosti zmien v prírode, v živote rastlín a živočíchov, získavajú predstavu o tom, ako prírodné zmeny ovplyvňujú činnosti ľudí. V učive usporiadanom podľa ročných období žiaci poznávajú prírodné javy primerané ich chápaniu a pozorujú, ako sú zmeny v prírode počas roka spojené s činnosťou ľudí a s ich životom. Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím, poznávajú dôležité dopravné značky, zoznamujú sa so základnými pravidlami bezpečnosti cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Žiaci sa systematicky pripravujú na účasť v cestnej premávke. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia. Vo výchovno-vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

| Predmet      | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|--------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Vecné učenie | 1                         | 1                          | 2     |

### Ciele:

- poznať svoje osobné údaje a niektoré údaje rodičov
- samostatne sa orientovať v danom priestore
- orientovať sa v čase, častiach dňa podľa činnosti
- rozoznať reálne a vyobrazené predmety
- poznať a rozlišovať rôzne zvuky a hlasy zvierat

Témy a obsah predmetu

| Téma                                      | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Základná orientácia                       | Poznanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska, dátum narodenia<br>Poznanie mena, priezviska a zamestnania rodičov<br>Orientácia v čase : skladba roka – mesiace, týždne, dni, hodiny<br>Samostatná orientácia v danom priestore, samostatnosť vstupovania do miestností, orientácia podľa pokynov dnu – von, hore - dole<br>Utvrdzovanie pravo-ľavej orientácie podľa ruky<br>Poznávanie vlastného tela: vymenovanie a ukázanie na sebe a na spolužiakovi dvanásť častí ľudského tela<br>Rozlišovanie zdrojov zvuku<br>Rozlišovanie kontrastných farieb |
| Počet hodín: 26                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Poznávanie prírody                        | Rozlišovanie živej a neživej prírody<br>Rastliny a živočíchy z blízkeho okolia, ich úžitok<br>Rozlišovanie zvukov v prírode (hlasy zvierat, spev vtákov)<br>Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Počet hodín: 24                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Orientácia v bežných životných situáciách | Využívanie informačných služieb k vlakom a autobusom<br>Používanie mobilného telefónu<br>Význam telefónnych čísel tiesňového volania: 150, 155, 158; nácvik privolania lekárskej pomoci<br>Orientácia v nemocnici, na zdravotnom stredisku v lekárni, v obchode, na pošte<br>Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta<br>Výber potravín a rozlišovanie podľa vône a zápachu, poznávanie pokazených potravín a nebezpečných látok                                                                                                                                                        |
| Počet hodín: 26                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Spolu: 76 hodín                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

#### Proces:

Žiaci v učive postupujú podľa vlastných schopností, na jednotlivého žiaka kladieme primerané a splniteľné požiadavky.

#### Medzipredmetové vzťahy:

Formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracované v rámci predmetov (výtvarná výchova, rozvíjanie sociálnych zručností, pracovné vyučovanie).

#### Stratégie vyučovania:

Vo výchovno - vzdelávacom procese je potrebné, individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód a organizačných foriem vyučovania napr: motivačné rozprávanie, rozhovor, pochvala, povzbudenie; slovné metódy; metódy samostatnej práce; demonštračné metódy; metóda viacnásobného opakovania; zmiešané formy vyučovania napr. Skupinová.

**Učebné zdroje:**

Vybrané pracovné listy z vecného učenia, plagáty s tematikou osobnej hygieny, obrázky stromov.

**Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Etická výchova                                                                        |
| Časový rozsah výučby                   | 1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia                 |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1– primárne vzdelávanie                                                         |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Etická výchova predstavuje vyskúšaný a overený výchovný model, ucelený program vedúci žiakov k pozitívnym hodnotám a k ich uplatneniu v bežnom živote. Etická výchova pomáha žiakom rozvíjať svoju identitu, poznať svoje silné a slabé stránky, zároveň ich učí pochopiť a akceptovať druhých, vytvárať pozitívne vzťahy a prevziať zodpovednosť za seba. Vďaka týmto cieľom etická výchova pripravuje aj žiakov s mentálnym postihnutím na život v rodine, v skupine ľudí. Vychováva osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej úcta k človeku, prírode, spolupráca, prosociálnosť a národné hodnoty zaujímajú významné miesto. Pri plnení tohoto cieľa sa netreba uspokojiť len s poskytovaním informácií o morálnych zásadách, ale zážitkovým učením podporiť pochopenie a zvnútornenie mravných noriem a napomáha osvojeniu správania, ktoré je s nimi v súlade. Cieľom etickej výchovy je v rámci možností nahradiť žiakom chýbajúce pozitívne skúsenosti, vrátiť im pocit dôvery v seba a okolie, pomáha im nadobudnúť zdravé sebavedomie, učí ich vychádzať s rovesníkmi, podporovať rozvoj pozitívnych osobnostných vlastností, oboznamovať a pomôcť zvnútorňovať prosociálne hodnoty a postoje.

| Predmet        | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|----------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Etická výchova | 1                         | 0                          | 1     |

### Ciele:

- upevniť si základné komunikačné zručnosti a základy spoločenského správania
- učiť sa primerane vyjadrovať city
- učiť sa spoznávať pozitívne vlastnosti svojich najbližších
- dodržiavať dohodnuté pravidlá správania

## Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                            | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Verbálna a neverbálna komunikácia<br><br>Počet hodín: 15   | Otázka a prosba<br>Precvičovanie schopnosti klásť otázky a formulovať prosby vedúce k priateľstvu v hre alebo spoločnej činnosti.<br>Poďakovanie a ospravedlnenie<br>Precvičovanie poďakovania za splnenie vyslovenej prosby, za požičanú hračku alebo pomôcku. Uvedomenie si chyby a vyslovenie ospravedlnenia.<br>Rozhovor<br>Prejavovanie schopnosti začať, udržiavať a ukončiť rozhovor.<br>Prejavovanie schopnosti ovládať svoju impulzivitu a zlepšovať sebaovládanie v rozhovore.<br>Počúvanie<br>Prejavovanie schopnosti trpezlivého počúvania, odpútanie sa od seba a sústredenie na hovoriacu osobu.<br>Pravda a lož<br>Rozlišovanie pravdy od lži, uvedomovanie si negatívnych dôsledkov lži. |
| Pozitívne hodnotenie seba a druhých<br><br>Počet hodín: 13 | Pozitívne sebahodnotenie<br>Utváranie pozitívneho vzťahu k sebe. Uvedomovanie si vlastných pozitívnych stránok. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.<br>Pozitívne hodnotenie druhých<br>Vyjadrenie uznania a sympatie. Konkrétne vyjadrenie vlastností dobrého priateľa. Odpustenie. Uvedomenie si účinnosti pochvaly na seba a iných. Vyslovovanie a prijímanie pochvaly druhých.<br>Vyjadrovanie a prijímanie kritiky a pochvaly.                                                                                                                                                                                                                                       |
| Tvorivosť v medziľudských vzťahoch<br>Počet hodín: 10      | Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť.<br>Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Spolu: 38 hodín                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

### Proces:

Žiakov učíme primerane vyjadrovať city, kultivovane vyjadrovať negatívne city ako hnev, vzdor, smútok. Vedeť ich k tomu, aby akceptovali city iných, spoznávali pozitívne vlastnosti svojich najbližších v rodine i v škole. Dbáme na dodržiavanie dohodnutých pravidiel správania.

### Medzipredmetové vzťahy

Medzipredmetové vzťahy sú realizované formou prierezových tém – ide o témy, ktoré sú spracované v rámci ostatných predmetov - občianska výchova, vecné učivo, pracovné vyučovanie, biológia.

### Stratégie vyučovania

Vyučovanie predmetu etická výchova je založené na komunikačno – poznávacom

princípe a dosahovanie určených cieľov sa realizuje najmä prostredníctvom zážitkových metód, ktoré vytvárajú optimálne podmienky pre budovanie a zvnútorňovanie ponúkaných hodnôt. Doplnkovými metódami sú metódy:

- motivačné – motivačný rozhovor, rozprávanie, demonštrácia, problém ako motivácia, uvádzanie príkladov z praxe, pochvala, kritika
- expozičné – slovné – prednáška, rozprávanie, opis, vysvetľovanie, dramatizácia
- demonštračné – diafilm, televízne vysielanie, DVD

Pri výbere vhodných metód musí učiteľ prihliadať na individualitu každého žiaka a stupeň jeho mentálneho a zmyslového postihnutia. Vzhľadom na žiakov s ťažkým stupňom MP je vhodné pri výučbe daného predmetu využívať didaktické hry, modelové situácie a ukážky z praxe.

#### **Učebné zdroje:**

- učebnice občianskej výchovy pre II. stupeň ŠZŠ, odborné časopisy a literatúra, materiálno – technické a didaktické pomôcky, internet, [www.infovek.sk/predmety/etika/index.php](http://www.infovek.sk/predmety/etika/index.php)

#### **Použitá a odporúčaná literatúra:**

- BRATSKÁ, M.: *Metódy aktívneho sociálneho učenia a ich aplikácia*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1994.
- KOŠČ, M.: *Základy psychológie*. Bratislava: SPN, 1994.
- LENCZ, L.: *Pedagogika etickej výchovy*. Bratislava: MC, 1992.
- LENCZ, L. - KRIŽOVÁ, O.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1993.
- LENCZ, L. a kol.: *Metodický materiál k predmetu etická výchova II*. Bratislava: MC, 1994.
- LENCZ, L., IVANOVÁ, E.: *Metodický materiál III. K predmetu etická výchova*. Bratislava: MC, 1995.
- ROCHE – OLIVAR, R.: *Etická výchova*. Bratislava: Orbis Pictus Istropolitana, 1992.
- JOYEUX, H.: *Příchází puberta. Sexuální výchova od 10 do 13 let*. Praha: Portál, 1994.
- Učebné osnovy Etickej výchovy pre 5. až 9. ročník základnej školy. Bratislava: Ministerstvo školstva Slovenskej republiky, 1997.

#### **Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Pracovné vyučovanie                                                                   |
| Časový rozsah výučby                   | 4 hodiny týždenne, spolu 152 vyučovacích hodín                                        |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠKVP pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia                 |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Vyučovací predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia z hľadiska: úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu.

Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmysluplnejším a nezávislejším.

Obsah vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať.

Obsah pracovného vyučovania je členený na zložky. Toto rozdelenie vychádza zo schopností žiaka osvojiť si obsah daného učiva, a zo schopnosti vedieť ho aplikovať v súčasnom i budúcom praktickom živote.

V zložke sebaobslužné činnosti žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Obsahom zložky práce v domácnosti je osvojovanie si základných pracovných návykov v domácnosti, zručností potrebných pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

V zložke práce v dielni si žiaci osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Pri realizácii výchovno-vzdelávacieho procesu je potrebné individuálne pre každého žiaka, citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov. Žiaci s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia majú problémom s nedostatočnou motiváciou k činnosti, problémy s

pozornosťou a vytrvalosťou. Je potrebné pri zadávaní úlohy pre konkrétneho žiaka vedieť, čím a ako je ho možné motivovať a upútať jeho pozornosť. Na začiatok práce zaraďujeme ľahkú úlohu, o ktorej predpokladáme, že žiak zvládne, a ktorá ho môže motivovať k ďalšej práci. Následne zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú si má žiak osvojiť, prípadne utvrdiť. Na záver zaraďujeme úlohu alebo činnosť, ktorú má žiak rád. Nácvik jednotlivých činností nesmie byť samoučelný, snažíme sa o to, aby žiak osvojenú činnosť vedel využiť v praktickom živote, inak jej osvojenie nemá pre žiaka význam. Jednotlivé pracovné úlohy je potrebné rozdeliť podľa schopností žiaka na čiastkové úlohy, inak by si ju žiak pre jej náročnosť nemusel vedieť osvojiť.

Žiakovi je potrebné poskytovať primeranú pomoc, forma a miera závisí od schopností konkrétneho žiaka. Je potrebné citlivo zvážiť, ktoré činnosti už má žiak osvojené, aby mu nebola poskytovaná väčšia pomoc ako žiak v skutočnosti potrebuje, čím by sa brzdil jeho ďalší rozvoj.

Každé zadanie pracovnej úlohy musí byť jednoznačné, zrozumiteľné, aby žiak vedel, čo má urobiť a ako má postupovať. Postupujeme od najjednoduchších úloh k zložitejším. Pracovné zaťaženie musí byť primerané silám žiakov, nesmie byť tak náročné, aby žiakov vyčerpalo, ale ani príliš jednoduché, lebo by nedostatočne aktivizovalo ich myslenie a v dostatočnej miere ich nezamestnávalo.

Je potrebné zaistiť bezpečnosť žiakov potrebnými opatreniami, a tiež nácvikom bezpečných pracovných návykov.

Tak ako aj v iných vyučovacích predmetoch, aj pri výučbe pracovného vyučovania je dôležité zohľadňovať dosiahnutú aktuálnu úroveň žiaka, aby osvojovanie si nových vedomostí, zručností a návykov bolo prirodzeným pokračovaním výučby.

Pri výbere úloh učiteľ prihliada aj na učebnú látku ďalších vyučovacích predmetov. Nevyhnutnosť koordinácie pracovného vyučovania s inými vyučovacími predmetmi vyplýva z podstaty rozvoja poznávacích možností žiakov s mentálnym postihnutím.

Veľmi dôležitou podmienkou je materiálne zabezpečenie pracovného vyučovania. Sú to najmä pracovne a dielne, sklad materiálu, pozemok, dostatok vyhovujúcich nástrojov, pracovných a učebných pomôcok a jednotného materiálu pre žiakov.

Pracovné prostredie musí vyhovovať hygienickým podmienkam, ako je napr. čistý vzduch, vhodné osvetlenie, čistota pracoviska a iné. K hygienickým podmienkam patrí aj vhodné oblečenie na pracovné vyučovanie..

Na hodinách pracovného vyučovania sa používajú rôzne učebné pomôcky (vzorový výrobok, súbor nástrojov, materiálov, modely, predlohy a iné), ktoré musia byť primerané mentálnemu postihnutiu žiaka.

| Predmet             | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|---------------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Pracovné vyučovanie | 2,5                       | 1,5                        | 4     |

#### Ciele:

- upevňovať správne stereotypy hygienických návykov, sebaobslužných činností a stravovacích návykov
- upevniť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti a v dielni
- rozvíjať aktivitu, sústredenosť a vytrvalosť v práci

## Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                          | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Sebaobslužné činnosti<br>Počet hodín: 34 | Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene, čistenie obuvi.<br>Upevňovanie správnych stereotypov pri stolovaní s čo najvyššou mierou samostatnosti.                                                                                                                                                                             |
| Práce v domácnosti<br>Počet hodín: 62    | Udržiavanie poriadku v hračkách, školských pomôckach, osobných veciach.<br>Udržiavanie poriadku v okolitom priestore utieraním, zametáním, vysávaním.<br>Hygiena kúpeľne.<br>Práce v kuchyni súvisiace so stolovaním a konzumáciou pokrmov.<br>Príprava jednoduchých jedál, manipulácia s mikrovlnnou rúrou.<br>Pranie osobnej bielizne.<br>Žehlenie bez/ s pomocou. |
| Práce v dielni<br>Počet hodín: 56        | Strihanie papiera, nalepovanie, zlepovanie, koláž.<br>Strihanie textilu podľa predlohy, lepenie textilu, koláž, šitie.<br>Rozoznávajúce materiálov: papier, textil, drevo, kov.<br>Rozoznávajúce a pomenovanie náradia: kladivo, píla, kliešte, pilník, práca s náradím.<br>Montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami a skladačkami.                   |
| Spolu: 152 hodín                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

### Proces:

Rozvíjame pracovné schopnosti žiakov vzhľadom k ich možnostiam a potrebám. Dbáme na správne a bezpečné prenášanie predmetov a manipuláciu s nimi počas pracovného vyučovania. Pracovnými činnosťami sa snažíme zlepšovať telesnú a manuálnu obratnosť žiakov.

### Medzipredmetové vzťahy:

Predmet pracovné vyučovanie participuje najmä s rozvojom komunikačnej zručnosti, rozvojom sociálnych a grafomotorických zručností.

### Stratégia vyučovania:

Využíva hlavne individuálnu a skupinovú formu vyučovania. Pri vyučovaní predmetu je dôležité dodržiavať najmä zásadu názornosti a primeranosti. Je potrebné vhodne zvážiť použitie pomôcok, používať hlavne známe predmety z okolia žiakov.

### Učebné zdroje:

Omaľovánky, vystrihovačky

**Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Hudobná výchova                                                                       |
| Časový rozsah výučby                   | 1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ťažkým stupňom mentálneho postihnutia                               |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 - primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Vyučovací predmet hudobná výchova je pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia predovšetkým vyučovacím predmetom činnostným a zážitkovým. Na základe hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej.

| Predmet         | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|-----------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Hudobná výchova | 1                         | 0                          | 1     |

### Ciele:

- udržať dané tempo piesne, nespomaľovať, nezrýchľovať
- rozlišovať niektoré hudobné nástroje
- osvojiť si jednoduché piesne a hudobno-pohybové hry
- tvorivo vyjadrovať pocity, zážitky a nálady hrou na detských rytmických a melodických nástrojoch

### Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                  | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Rytmické cvičenia<br>Počet hodín: 8              | Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby.<br>Rytmizácia jednoduchých detských piesní tlieskaním, vyťukávaním, hrou na telo.<br>Rytmické cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučné drievka, bubon, triangel, činely) |
| Poznávanie hudobných nástrojov<br>Počet hodín: 5 | Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov: bubon, klavír, trúbka, husle, gitara.                                                                                                                                                                        |
| Piesne a skladby na počúvanie<br>Počet hodín: 8  | Počúvanie jednoduchých detských piesní a hudobných skladieb rôzneho žánru.                                                                                                                                                                           |
| Hudobno - pohybové hry a tance<br>Počet hodín: 7 | Uplatňovanie ďalších tanečných prvkov v hudobno-pohybových hrách.                                                                                                                                                                                    |

|                                           |                                             |
|-------------------------------------------|---------------------------------------------|
| Piesne pre spev žiakov<br>Počet hodín: 10 | Osvojovanie si ďalších jednoduchých piesní. |
| Spolu: 38 hodín                           |                                             |

### **Proces:**

Prostredníctvom hudobných hádaniek učíme žiakov poznávať, vybaviť si a uhádnuť známu pieseň podľa predhranej melódie, alebo zaspievaného úryvku. Vede ich k zosúladovaniu celkového pohybového prejavu s hudbou. Prostredníctvom inštrumentálnej hry čo najpresnejšie vyjadriť pravidelnú pulzáciu.

### **Medzipredmetové vzťahy:**

- formou vzťahu k slovenskému jazyku (rečňovanky, vyčítanky, príslovia a porekadlá)
- výtvarná výchova (výtvarné ukážky, ilustrácie...)
- telesná a športová výchova (pohybové hry)

### **Stratégie vyučovania:**

Prevahu tvoria použité metódy:

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, pochvala, povzbudenie a kritika)
- slovné metódy (rozprávanie, vysvetľovanie)
- metóda imitačná – napodobňovanie podľa počutia
- praktické metódy v podobe hudobných činností
- metóda sprostredkovania hudobných poznatkov a hudby učiteľom a v interakcii učiteľ – žiak
- hra ako metóda
- metódy demonštračné (demonštrácia akustického záznamu)
- metódy opakovania a precvičovania

### **Učebné zdroje:**

- hudobný materiál, DVD, vyučovacie programy, hudobné nástroje

### **Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Výtvarná výchova                                                                      |
| Časový rozsah výučby                   | 1 hodina týždenne, spolu 38 vyučovacích hodín                                         |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia                 |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 - primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Vo vzdelávaní žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia má nezastupiteľné miesto aj vyučovací predmet výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíja komunikačná schopnosť žiakov, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Ciele vyučovacieho predmetu výtvarná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia vychádzajú zo všeobecne stanovených cieľov výtvarnej výchovy ako vyučovacieho predmetu a zo všeobecne stanovených cieľov vzdelávania žiakov s touto diagnózou:

- rozvoj jemnej a hrubej motoriky
- rozvoj koordinovaného pohybu rúk
- rozvoj senzomotorickej koordinácie
- rozvoj lateralit
- rozvoj priestorovej orientácie
- rozvoj koordinácie oko - ruka
- rozvoj pozornosti
- rozvoj priestorovej pamäti
- rozvoj vnímania
- spoločné výtvarné aktivity

Výchovno-vzdelávacie ciele a niektoré aktivity výtvarnej výchovy sa prelínajú s cieľmi a činnosťami iných vyučovacích predmetov, a to najmä s vyučovacími predmetmi rozvíjanie grafomotorických zručností, rozvíjanie sociálnych zručností a pracovné vyučovanie.

| Predmet          | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|------------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Výtvarná výchova | 1                         | 0                          | 1     |

**Ciele:**

- rozvíjať schopnosť vyjadriť vlastné vnemy, predstavy a pocity,
- zvládnuť základné zručnosti pre vlastné výtvarné vyjadrenie,
- podporovať individuálny vzťah žiakov k farebnej skladbe,
- vedieť primerane zaobchádzať s farbou, štetcom hustou farbou vyplňať plochu medzi líniami maľby,
- dotvárať pozadie v maľbe.

**Témy a obsah predmetu**

| Tematický celok                    | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Kresba<br><br>Počet hodín: 14      | (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel);<br>- Rozvíjanie výtvarno-grafickej predstavy na základe zmyslového vnímania: dokresľovanie koláže, dokresľovanie vystrihnutých častí obrázkov a pod.<br>- Vyjadrenie kontrastu figúry a pozadia.<br>- Kresba ľudskej a zvieracej postavy.<br>- Vyfarbovanie predkreslených tvarov. |
| Maľba<br><br>Počet hodín: 14       | (tampón, drevko, akvarelové farby, tempery);<br>- Maľbou znázorňovanie prostredia, v ktorom sa odohráva dej.<br>- Rozvíjanie deja po celej ploche, uplatňovanie svojho vzťahu k farbe.<br>- Farebné vymaľovávanie pozadia.<br>- Rozvíjanie zmyslu pre tvarový a farebný rytmus.                                                          |
| Modelovanie<br><br>Počet hodín: 10 | (hlina, cesto, plastelína, modurit);<br>- Modelovanie jednoduchých tvarov technikou konštruovania, zlepovanie jednotlivých častí a spevňovanie navlhčenými prstami.<br>- Vytváranie reliéfu odtláčaním predmetov rôzneho profilu na hlinený plát.                                                                                        |
| Spolu: 38 hodín                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

**Proces:**

Vyberáme témy vyvolané citovými zážitkami. Vedíme žiakov k uplatňovaniu spontánneho prejavu. Ten istý námet môžeme realizovať rozmanitými technikami. Využívame aj techniky, ktoré si žiaci osvojili v nižších ročníkoch. Pri modelovaní sa snažíme rozvíjať priestorovú predstavivosť a hmatový zmysel jednotlivých žiakov, vedíme ich k vystihnútiu trojrozmernosti. Prihliadame na ich individuálne schopnosti.

**Medzipredmetové vzťahy:**

- etická výchova
- matematika – geometria
- slovenský jazyk, sloh – opis

**Stratégie vyučovania:**

- motivačné (motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, pochvala, povzbudenie)
- vysvetľovanie, rozhovor
- metódy samostatnej práce
- metóda precvičovania
- zmiešané metódy vyučovania – skupinová práca)
- exkurzie
- vychádzky

**Učebné zdroje:**

Pomôcky: drevko, tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, temperové farby, voskové farby, akvarelové farby, tempery, štetce, suchý pastel, masťný pastel, hlina, plastelína, modurit, sádra, lepidlo, lak, nožnice, farebný papier, novinový papier, tekutý škrob, lepiaca páska, textil

**Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

| Učebné osnovy                          |                                                                                       |
|----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Názov predmetu                         | Zdravotná telesná výchova                                                             |
| Časový rozsah výučby                   | 3 hodiny týždenne, spolu 114 vyučovacích hodín                                        |
| Ročník                                 | deviaty                                                                               |
| Škola                                  | Spojená škola, organizačná zložka Špeciálna základná škola, Zimné 465, 053 23 Rudňany |
| Názov školského vzdelávacieho programu | ŠkVP pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia                 |
| Stupeň vzdelania                       | ISCED 1 – primárne vzdelávanie                                                        |
| Dĺžka štúdia                           | 10 rokov                                                                              |
| Forma štúdia                           | denná                                                                                 |
| Vyučovací jazyk                        | slovenský                                                                             |

### Charakteristika predmetu:

Ciele vyučovacieho predmetu zdravotná telesná výchova pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia sú zamerané na dosiahnutie optimálneho telesného a pohybového rozvoja žiakov, vypestovanie pozitívneho vzťahu k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich možností a schopností.

S rozvíjaním pohybovej aktivity úzko súvisí rozvoj poznávacej činnosti, nakoľko pri pohybových aktivitách pôsobíme aj na rozvoj psychických funkcií – na vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantáziu a reč.

Po určení motorickej a senzomotorickej vývinovej úrovne žiaka sa treba zamerať na utváranie účelových pohybových zručností, kompenzáciu motorických nedostatkov, elimináciu nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypií a tiež na rozvoj komunikačnej schopnosti, s pozitívnym dopadom - okrem rozvoja motoriky a pohybových schopností - aj na jeho percepciu, kognitívne a sociálne funkcie. Na telesnej výchove sa využíva štandardné telocvičné náčinie a náradie a ďalšie vhodné pomôcky. Odporúčaná je lavička, švédka debna, rebriny, trampolína, molitanové podložky, lopty, plastové obruče, kolký, farebná lepiaca páska, farebné fólie a rôzne ďalšie telocvičné náradie.

| Predmet                   | Štátny vzdelávací program | Školský vzdelávací program | Spolu |
|---------------------------|---------------------------|----------------------------|-------|
| Zdravotná telesná výchova | 3                         | 0                          | 3     |

### Ciele:

- rozvíjať aktívnu hybnosť
- zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít
- využívať pohybové schopnosti a zručnosti
- posilňovať samostatnosť a rozhodnosť
- odstraňovať mimovoľné pohyby
- utvárať schopnosť chápať a rešpektovať pravidlá hry
- osvojiť si základné pohybové činnosti a priestorovú orientáciu podľa individuálnych predpokladov

## Témy a obsah predmetu

| Tematický celok                                         | Obsah učiva                                                                                                                                                                                                                               |
|---------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Základné zdravotné cviky<br>Počet hodín: 10             | Cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily, na spevnenie kĺbového spojenia, na zväčšenie objemu svalov. Cvičenia s využitím tradičného a netradičného náčinia.     |
| Chôdza<br>Počet hodín: 14                               | Chôdza po schodoch.<br>Chôdza po naklonenej rovine, zostupovanie z nízkych prekážok bez držania.                                                                                                                                          |
| Lezenie<br>Počet hodín: 14                              | Lezenie a plazenie medzi prekážkami.                                                                                                                                                                                                      |
| Beh<br>Počet hodín: 18                                  | Beh so zmenami smeru. Beh na krátke vzdialenosti. Využívanie behu pri naháňačkách s jednoduchými pravidlami.                                                                                                                              |
| Skoky<br>Počet hodín: 20                                | Skoky znožmo, preskoky.<br>Skok do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.                                                                                                                         |
| Hádzanie a chytanie<br>Počet hodín: 24                  | Hod lopty do diaľky, na cieľ.<br>Prihrávky vo dvojiciach.<br>Kop do lopty, nácvik prihrávky.<br>Kolektívne hry s využitím lopty.                                                                                                          |
| Sezónne činnosti<br>Počet hodín: 14<br>Spolu: 114 hodín | V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.<br>V jarnom a letnom období turistika.<br>Jazda na bicykli a kolobežke podľa individuálnych možností. |

## Proces:

Prostredníctvom pohybových aktivít sa snažíme zmierňovať dôsledky zdravotného postihnutia, uvoľniť napätie, prekonávať únavu a rozvíjať hybnosť žiakov. Snažíme sa žiakov viesť k vnímaniu pocitov pri cvičení. Pomocou motivácie, stimulácie a radosti z hry sa snažíme zvyšovať aktivitu žiakov. Zaraďujeme pohybové činnosti v rytme hudby. Všetky pohybové aktivity vykonávame so zreteľom na individuálne možnosti žiakov.

## Medzipredmetové vzťahy:

- formou prierezových tém, napr. témy vyučované v rôznych predmetoch

## Stratégie vyučovania:

Vo výchovno vzdelávacom procese je potrebné individuálne pre každého žiaka citlivo zvážiť výber vhodných metód, foriem, didaktických prostriedkov a pomôcok, vhodnú formu motivácie, optimálnu náročnosť a čas potrebný na vykonanie úlohy, mieru členenia úlohy na jednoduchšie kroky, formu a mieru pomoci, vhodné učebné prostredie s optimálnym množstvom stimulov.

**Učebné zdroje:**

- odborná literatúra, časopisy, encyklopédie, materiálno – technické a didaktické prostriedky, internet

**Hodnotenie predmetu:**

Žiak sa klasifikuje podľa pravidiel klasifikácie prospechu v špeciálnych základných školách, primerane k mentálnemu postihnutiu a možnostiam vyplývajúcim z jeho postihnutia. Žiak sa klasifikuje podľa Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.